

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3467/2021. (XI. 12.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	2758
3468/2021. (XI. 12.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2767
3469/2021. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2774
3470/2021. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2778
3471/2021. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2781
3472/2021. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2785
3473/2021. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2788
3474/2021. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2791
3475/2021. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2795
3476/2021. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2798
3477/2021. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2803
1007/2021. (XI. 10.) AB Tü. határozat	az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1004/2020. (IV. 30.) AB Tü. határozat módosításáról	2807

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3467/2021. (XI. 12.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Juhász Imre, dr. Salamon László és dr. Szívós Mária* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Kfv.II.38.074/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Világi Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Világi Balázs) által képviselt gazdasági társaság indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alkotmányjogi panasszal élt a Kúria Kfv.II.38.074/2020/2. számú végzése ellen.
- [2] Az indítványozó az elsőfokú bíróságon 2021. április 7-én benyújtott alkotmányjogi panaszában kérte annak megállapítását, hogy a Kúria Kfv.II.38.074/2020/2. számú, az indítványozó jogi képviselőjének 2021. február 11-én kézbesített végzésével befejezett egyedi ügyben a döntés nem felel meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt rendelkezéseknek abból az okból, hogy meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben abszolút kizárási ok állt fenn. Kérte, hogy a kúriai végzést az Alkotmánybíróság semmisítse meg. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [3] 1.1. Az indítványra okot adó ügy előzményéhez tartozik az alkotmányjogi panasz szerint, hogy indítványozó közigazgatási hatósági eljárás lefolytatására irányuló beadvánnyal fordult a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalhoz (a továbbiakban: Hivatal) 2019. szeptember 30. napján. Több kérelmet terjesztett elő, részben kapacitásdíj-visszatérítést, részben a díj jogszabálynak való megfelelése vizsgálatát, továbbá jogszabálysértő díj alkalmazása esetén jogkövetkezmények alkalmazását kérte. A Hivatal H2913/2019. számú egybefoglalt döntésének végzése az eljárást megszüntette a szállítóvezetési kiadási pontra érvényes kapacitásdíjak mögöttes jogszabályoknak való megfelelése vizsgálatára vonatkozó kérelmi elem tekintetében. Hatásköre hiányát állapította meg, mert a kapacitásdíjakat a vizsgált időszak egy részében miniszteri rendelet, más részben a Hivatal rendelete, illetőleg határozata tartalmazta és jogszabályok tartalmának vizsgálatára vonatkozóan közigazgatási hatósági eljárás nem indítható. Kifejtette azt is, hogy a kérelem részben hatósági ellenőrzés lefolytatására irányul, azonban hatósági ellenőrzésre vonatkozó kérelmet az ügyfél csak a saját ügyében, saját maga tekintetében nyújthat be, a jelen esetben azonban az ügyfél más személy által becsatolt adatokat kért vizsgálni.
- [4] Az egybefoglalt döntés határozata megállapította, hogy a kérelmező tekintetében az adott időszakban jogszerűen alkalmazták a hatályos jogszabályok szerint kihirdetett kiadási pontra vonatkozó kapacitásdíjat mint hatósági árat, és erre tekintettel a visszatérítésre vonatkozó kérelmet elutasította. Az indítványozó külön-külön az egybefoglalt döntés végzésével és határozatával szemben is keresetet terjesztett elő. Mindkét keresetében elsődlegesen a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 89. § (1) bekezdés

- a) és b) pontja alapján, valamint 92. § (1) bekezdése alapján kérte a hivatal döntéseinek megsemmisítését és a Hivatal új eljárásra kötelezését, másodlagosan pedig meghozataluk időpontjára visszamenőleges hatállyal azok hatályon kívül helyezését és a Hivatal új eljárásra kötelezését, továbbá perköltségekben marasztalását.
- [5] A két per a Fővárosi Törvényszék előtt 101.K.700.056/2020. és 101.K.700.057/2020. számon indult.
- [6] A 101-es számú törvényszéki tanács elnöke a perek megindításakor dr. Sz. J. bíró volt. Az aláírásával ellátva vette kézhez az indítványozó mindkét perben az egyaránt 2020. február 17. napján kelt és egyaránt 6. sorszámmú, az indítványozó (ott felperes) igazolási kérelmének helyt adó, és a Hivatalt védírat előterjesztésére felhívó végzéseket. Egyaránt 2020. március 9. napján, 10–11. sorszámon kelt mindkét per idéző végzése. Mindkét perben 2020. június 9. napjára (10.00, illetve 11.00 órára) tűzött tárgyalási határnapot a 101-es tanács. A végzéseken a törvényszéki tanács elnökének aláírása szerepelt. A két per tanácsváltást követően 106.K.701.056/2020 és 106.K.701.057/2020 számokon, majd a perek későbbi egyesítésére figyelemmel 106.K.701.056/2020 számon folyt tovább.
- [7] A Fővárosi Törvényszék végül ítéletében megállapította, hogy a Hivatal határozata a kereseti kérelem által vitatott körben nem jogszabálysértő, ezért az indítványozó keresetét a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította.
- [8] Az indítványozó a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kp. 115. § (1) bekezdése alapján, és arra kérte a Kúriát, hogy a felülvizsgálni kért jogerős határozatot a Kp. 121. § (1) bekezdés b) pontja alapján úgy változtassa meg, hogy a megtámadott közigazgatási cselekményt – azaz a Hivatal mint alperes H2913/2019. számú egybefoglalt döntése végzésének, továbbá határozatának meghatározott részeit – megsemmisíti, és a Hivatalt mint közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezi. Az indítványozó másodlagosan a felülvizsgálni kért jogerős határozat egészének hatályon kívül helyezését kérte a Fővárosi Törvényszék új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasításával.
- [9] A felülvizsgálati kérelem befogadhatóságának okaként az indítványozó a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pontjának aa) és ab) alpontjaiban foglaltakat jelölte meg.
- [10] A Kúria az ügyben a felülvizsgálat érkezését követően elsőként keletkező irattal, a Kfv.II.38.074/2020/2. számú végzéssel határozott a felülvizsgálati kérelem befogadásának kérdésében. A 2021. január 27. napján kelt végzést, melyben a Kúria a felperes (jelen eljárásban indítványozó) felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadta, az indítványozó 2021. február 11. napján vette át.
- [11] A végzés szerint az ellen a Kp. 116. § d) pontja alapulvételeivel felülvizsgálatnak nincs helye. E rendelkezés alapján az eljárás a végzés meghozatalával befejezettnek tekinthető. A Kúria tanácsának az egyik tagja előadó bíróként az a bíró volt, aki a 101-es törvényszéki tanács elnöke volt a felülvizsgálattal érintett ügy megindításakor.
- [12] 1.2. Az indítvány értelmében az Abtv. 29. §-a szerinti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség az, hogy olyan bíró vett részt a perorvoslati eljárásban és a végleges döntés meghozatalában, aki az eljárási szabályok alapján nyilvánvalóan ki volt zárva a perorvoslat elintézéséből (vele szemben abszolút, objektív kizárási ok állt fenn), ami az alkotmánybírói gyakorlat alapján a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogot sérti a pártatlanság sérelme miatt.
- [13] Az alkotmányjogi panasz számos alkotmánybírói határozatra és a Kp. szabályaira utalás mellett kifejtette: a közigazgatási perek sajátossága, hogy a jogerős ítélettel szemben a Kúria elé terjesztett felülvizsgálati kérelmek esetében a Kúria az érdemi felülvizsgálatot megelőzően a Kp. 118. §-a alapján határoz arról, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadható-e. Abban az esetben, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja, az erről szóló végzés meghozatalával az eljárás gyakorlatilag befejeződik, hiszen a Kp. 116. § d) pontja kizárja a végzés elleni fellebbezést. Az ilyen, alaptörvény-ellenesen meghozott végzés jogellenesen zárja el a jogkeresőt attól, hogy a felülvizsgálati eljárásban a legfőbb bírói fórum orvosolja az ügy érdemének elbírálása során a közigazgatási szerv és az alsóbb fokon eljáró bírói fórum(ok) által vétett hibákat.
- [14] A panasz szerint az alkotmányjogi panasszal támadott végzés az indítványozónak a pártatlan bírósághoz és a tisztességes eljáráshoz való jogát sérti.
- [15] A Kúria Kfv.II.38.074/2020/2. számú végzését, vagyis az alkotmányjogi panasszal támadott végzést meghozó kúriai tanács tagja volt előadó bíróként az bíró, aki az ügyben első fokon – a Fővárosi Törvényszék tanácselnökéként – már eljár az ügyben. A Kp. 10. § (2) bekezdése szerint „A perorvoslat elintézéséből ki van zárva az a bíró is, aki a perorvoslattal támadott határozat meghozatalát megelőző bírósági eljárásban részt vett.”

- [16] A Kp. 10. § (5) bekezdés szerint „[a] kizárási kérelem bejelentésére és elintézésére egyebekben a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni”.
- [17] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 15. § (1) bekezdése első mondata szerint „[a] bíró a bíróság elnökének köteles – a kizárási ok megjelölésével – haladéktalanul bejelenteni, ha vele szemben kizárási ok áll fenn”.
- [18] A (2) bekezdés szerint „[a] kizárási okot a fél is bejelentheti. E bejelentésnek az eljárás bármely szakaszában – az eljárást befejező határozat meghozataláig – van helye.” A Pp. 16. § (1) és (2) bekezdések szerint „[a] bíróság hivatalból ügyel arra, hogy kizárt bíró vagy bíróság az eljárásban ne vegyen részt. Kizárási ok esetén a kizárást a bíróság elnöke hivatalból kezdeményezi. ”
- [19] A volt törvényszéki bíró a Fővárosi Törvényszék elsőfokú eljárásában tanácselnökként járt el az ügy átszignálásáig, majd a perorvoslat elintézése során a Kúria tanácsának előadó bírója volt, elmulasztotta a Pp. 15. § (1) bekezdése szerint bejelenteni a vele szemben fennálló kizárási okot. Azonban a kizárási okot a kúriai tanács másik két tagjának is észlelnie kellett volna. A Pp. 16. §-a hivatkozott rendelkezései mindenképpen csorbát szenvedtek, akár azért, mert a tanács három eljáró – köztük a kizárással érintett – tagja egyike sem észlelte a nyilvánvalóan fennálló kizárási okot, akár mert észlelték, de nem tettek semmit a kizárási ok megszüntetéséért.
- [20] A panaszbeadvány szerint a Kúria végzése sérti az indítványozó pártatlan bíráskodáshoz fűződő jogát és a tisztességes tárgyaláshoz fűződő jogát azáltal, hogy a kúriai tanácsban olyan bíró járt el, aki az elsőfokú eljárás során igazolási kérelemnek adott helyt, védirat előterjesztésére hívta fel az alperest és tárgyalást tűzött ki, azaz „aki a perorvoslattal támadott határozat meghozatalát megelőző bírósági eljárásban részt vett”, majd részt vett a perorvoslat elintézésében is.
- [21] Az indítványozó utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság a következetesnek tekinthető gyakorlata szerint akkor semmisítette meg a támadott ítéleteket kizárt bíró eljárása miatt, ha a kizárt bíró olyan ítélet meghozatalában vett részt, mely végleges volt, vagyis további jogorvoslat nem követte, míg ha sor került a döntés revíziójára, az Alkotmánybíróság nem állapította meg a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét. Jelen ügyben a kizárt bíró olyan határozat meghozatalában vett részt, mely végleges volt, vagyis további jogorvoslat nem követte. Az alkotmánybírósági gyakorlat alapján mindez megalapozza a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, ezáltal az indítvány befogadását és a támadott végzés megsemmisítését.
- [22] A beadvány felidézte, hogy a 3165/2019. (VII. 10.) AB határozatban az Alkotmánybíróság áttekintette a pártatlan bíróhoz való jog tartalmát, és az abból levezethető alkotmányos követelményeket. A határozat indokolásának [50] bekezdésében rögzítette az Alkotmánybíróság, hogy „[a] pártatlanság követelményének tényleges érvényesülését elsődlegesen az eljárási törvényekben megfogalmazott kizárási szabályok garantálják”.
- [23] A panasz azzal is érvel, hogy az általános bírói gyakorlat szerint a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságának tárgyaláson kívüli elbírálása és a határozat meghozatala előtt nem értesítik a peres feleket arról, hogy milyen személyi összetételű tanács bírálja el a kérelmet. A tanács tagjainak személyéről a peres felek akkor értesülnek, amikor a felülvizsgálati kérelem elbírálása tárgyában meghozott végzést számukra kézbesítik. A tisztességes eljáráshoz való jog ebben az esetben azért is sérül, mert az eljáró bíró vagy tanács tagjaival szemben esetlegesen fennálló szubjektív vagy objektív kizárási ok miatti kizárási indítványt csak később lehet(ne) előterjeszteni, mint hogy az eljáró bíró vagy tanács már az ügyben eljár, például végzést hozott. Mivel ebben az esetben a végzés arról rendelkezett, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja, a végzés eljárást befejező határozatnak minősül, hiszen a végzéssel szembeni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § (2) bekezdése kizárja. A Kúria ezzel az elbírálási móddal is megsérti a törvényes bíróhoz, és pártatlan ítélezéshez és ez által a tisztességes eljáráshoz való jogot, amely jogsértést már a fél végzés kézbesítése utáni bejelentése sem orvosolhatja.
- [24] 2. A panasz szerint a Kúria eljárása teljesen kiüresíti az Alaptörvényben rögzített tisztességes eljárásra és a pártatlan bíróságra vonatkozó alapjogokat. Nem lehet tisztességes az eljárás, ha bíróságnak úgy van lehetősége egy ügy elbírálást véglegesen lezáró döntést hoznia, hogy objektív kizárási kötelezettséggel érintett bíró vagy tanács jár el. Hasonlóképpen teljesen tartalom nélküli válik a pártatlan bírósághoz való jog, ha a bíróságnak lehetősége van egy ügy elbírálását véglegesen lezáró döntést hoznia olyan esetben, amikor az eljáró bírót hivatalból ki kellett volna zárnia az ügyből, és amely kizárást elmulasztásával szemben jogorvoslati lehetőség sincsen.

II.

[25] 1. Az Alaptörvény indítvány felhívott szabályai szerint:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

[26] 2. A Kp. szerint:

„10. § [Kizárás] (2) A perorvoslat elintézéséből ki van zárva az a bíró is, aki a perorvoslattal támadott határozat meghozatalát megelőző bírósági eljárásban részt vett.”

„36. § [A polgári perrendtartás egyéb általános szabályainak alkalmazása] (1) A polgári perrendtartás szabályait kell alkalmazni [...] g) a mulasztásra és annak igazolására,”

„115. § [A felülvizsgálat alapja és eljárási szabályai]

(1) A jogerős ítélet ellen jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással felülvizsgálati kérelmet terjeszthet elő a fél, az érdekelt, valamint a rendelkezés rá vonatkozó része ellen az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz.

(2) A felülvizsgálatra a fellebbezésre vonatkozó szabályokat az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell megfelelően alkalmazni.”

[27] 3. A Pp. szerint:

„149. § [A mulasztás, a mulasztás jogkövetkezményei] (1) A fél az elmulasztott perbeli cselekményt – ha e törvény másként nem rendelkezik – többé hatályosan nem teljesítheti, az elkésetten teljesített perbeli cselekmény hatálytalan. A bíróság az elkésetten teljesített perbeli cselekmény hatálytalanságának tényéről az érintett felet értesíti, kivéve, ha e törvény az elkésett perbeli cselekmény visszautasítását írja elő.”

„150. § [Az igazolás célja, az igazolás kizártsága] (1) Ha a fél vagy képviselője valamely határnapon önhibáján kívül nem jelent meg, vagy valamely határidőt önhibáján kívül mulasztott el, a mulasztás következményei – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – igazolással orvosolhatók.”

„153. § [Az igazolási kérelem elbírálása] (1) Az igazolási kérelem tárgyában az a bíróság határoz, amelynek eljárása alatt a mulasztás történt, fellebbezési határidő elmulasztása esetén a másodfokú bíróság.

[...]

(4) Ha a bíróság az igazolási kérelemnek helyt ad, a mulasztó által pótolta cselekményt úgy kell tekinteni, mintha azt az elmulasztott határidőn belül teljesítette volna, az elmulasztott határnapon tartott tárgyalást pedig a szükséges keretben meg kell ismételni. Az új tárgyalás eredményéhez képest az elmulasztott tárgyalás alapján hozott határozat hatályban tartása vagy teljes, illetve részbeni hatályon kívül helyezése kérdésében is határozni kell.”

III.

[28] 1. Az Abtv. 56. § (1) szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról.

[29] A (2) bekezdés kimondja, hogy a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.

[30] A (4) bekezdés úgy szól, hogy a befogadott alkotmányjogi panaszt – érdemi vizsgálatra – az előadó bíró az ügy érdemi elbírálását az Alkotmánybíróság ügyrendje szerint végző állandó tanács elé terjeszti.

- [31] Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése szerint az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet a testület elé terjesztheti.
- [32] 2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt határidőben nyújtotta be [Abtv. 30. § (1) bekezdése].
- [33] A panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés], tartalmazza ugyanis azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont, Abtv. 26. § (1) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [34] 3. Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett, hogy az indítványozó érintettségének a fennállása megállapítható-e a jelen esetben. Az indítványozó érintettségét az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja megalapozza, hogy a bírósági eljárásban fél volt.
- [35] 4. Az Alkotmánybíróság a panaszt a tartalma alapján bírálta el. Az alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet illetően kérdés az, hogy alaptörvény-ellenes-e a pártatlanság sérelme miatt a bírói döntés, ha olyan bíró vett részt a végleges döntés meghozatalában a perorvoslati eljárásban, aki az eljárási szabályok alapján nyilvánvalóan ki volt zárva a perorvoslat elintézéséből (vele szemben abszolút, objektív kizárási ok állt fenn).

IV.

- [36] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.
- [37] 1. Az Alaptörvénynek azt a szabályát, amely a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogról szól, az Alkotmánybíróság több döntésében értelmezte.
- [38] A 3046/2019. (III. 14.) AB határozat értelmében a pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjog – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján is – az eljárás alá vont személy iránti előítélet-mentesség és elfogultlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben. Ez egyrészt magával a bíróval, a bíró magatartásával, hozzáállásával szembeni elvárás, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos objektív követelmény: el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében (ABH 1995, 346, 347). A pártatlanság kérdését objektív és szubjektív nézőpontból egyaránt vizsgálni kell. A pártatlanság egyrészt azt a követelményt támasztja, hogy a bíróság tagjai személyes előítéletektől mentesek legyenek, másrészt – objektív nézőpontból vizsgálva – megvan-e a pártatlanság megfelelő látszata [vö. 67/1995. (XII. 7.) AB határozat, ABH 1995, 346; 32/2002. (VI. 4.) AB határozat, ABH 2002, 153; 17/2001. (VI. 1.) AB határozat, ABH 2001, 222] [3109/2013. (V. 17.) AB végzés, Indokolás [7]; 3343/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [19]].
- [39] A 14/2002. (III. 20.) AB határozat értelmében a szubjektív nézőpont az eljáró bíró személyes magatartásának, hozzáállásának a vizsgálatát jelenti, például azt, hogy volt-e az eljárás során olyan megnyilvánulása, amelyből a pártatlanságának hiányára lehet következtetni. Az objektív nézőpont pedig a bíró személyes magatartásától független körülmények értékelését jelenti, e körben azt kell vizsgálni, hogy fennáll-e jogos, indokolt, objektíve igazolható oka a pártatlanság hiányának a feltételezésére. A pártatlanság követelménye azt az elvárást támasztja a bíróval szemben, hogy döntését kizárólag objektív tényekre alapítsa, és ne engedje, hogy bármely más, e tényeken kívüli körülmények az ítélkező tevékenységét befolyásolják, tehát, hogy „a megítélendő ügy tekintetében ne rendelkezék előítéletekkel, másfelől pedig az ügyben szereplő egyik fél javára, avagy hátrányára se legyen elfogult” [3080/2018. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [21]]. Továbbá az eljárásnak olyannak kell lennie, amely a pártatlan, elfogultságmentes ítélkezés tényét közvetíti az eljárás résztvevői és a társadalom felé.
- [40] Az alkotmánybírói vizsgálat jellegét érintően pedig emlékeztetni kell arra, hogy azokban az ügyekben, amelyekben kétség támad a bíró pártatlansága tekintetében, az eljárás alá vont személy kételye fontos ugyan, de a döntő jelentőségű körülmény mégis az, hogy ez a kétely objektív szempontokkal igazolható-e [34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [32]; 3038/2017. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [24]–[25]; 3185/2017. (VII. 14.)

AB végzés, Indokolás [21]–[22]; legutóbb: 3080/2018. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [21]]. A „pártatlanságot csak akkor lehet megalapozottan kétségbe vonni, ha a pártatlanság hiányának kézzelfogható jelei merülnének fel az eljárás során” {3243/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [41] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor döntéseiben következetesen hangsúlyozza, hogy miután nem törvényességi szempontú vizsgálatot végez, és nem egyszerű felülvizsgálati fórumként jár el, az esetleges eljárási hibák, jogértelmezési, ténymegállapítási kérdések nem vezetnek a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének megállapítására {lásd például hatásköri/illetékességi kérdések kapcsán: 3063/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3265/2017. (X. 19.) AB határozat, Indokolás [33]; 3305/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [70]; az eljáró bírói tanács tagjaiban bekövetkezett változás kapcsán: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [32]; kizárási ok fennállása miatti átszignálás kapcsán: 3138/2019. (VI. 13.) AB végzés, Indokolás [8]; szabadságolás miatti átszignálás kapcsán: 3118/2019. (V. 29.) AB határozat, Indokolás [32]; vesd össze még: 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [45]–[46]; 3076/2020. (III. 18.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [42] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza ezért: „Az eljárás egyes elemeinek törvénysértő volta önmagában nem eredményez szükségképpen alaptörvény-ellenességet, és – mivel eljárása során az Alkotmánybíróság előtt mérceül kizárólag az Alaptörvény áll –, csak alapos alkotmányjogi mérlegelés után dönthető el, hogy [...] egyes szabálysértések, akár külön-külön, akár összességükben alaptörvény-ellenességhez vezettek-e.” {3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [50]; 3305/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [51]}
- [43] 2. Az eljárási törvények abszolút és relatív, más kifejezéssel élve objektív és szubjektív kizárási okokat ismernek. Abszolút kizárási ok esetén nincs lehetőség a mérlegelésre, a kizárási okot meg kell szüntetni. Relatív kizárási ok fennállása akkor merül fel, ha az ügyet intéző személy bármely okból elfogult (személyes ismeretség, barátság, üzleti kapcsolat vagy haragos viszony stb.). Relatív kizárási ok esetén az ügyet intéző személy kizárását mérlegelni lehet.
- [44] A vizsgált ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz alapvetően a pártatlan bírósághoz való jog objektív nézőpontját – vagyis nem az érintett bíró személyes viselkedését – érinti. Az alkotmányjogi panasz maga sem állítja, hogy az érintett bíróval szemben – aki a panasz szerint az alapeljárásban az indítványozóra kedvező hatásúnak mondható döntést hozott, amikor igazolási kérelmének helyt adott – szubjektív elfogultsági ok állna fenn.
- [45] A pártatlanság hiánya a döntéshozó személyével kapcsolatos olyan tényező, amelyet az ügyre vonatkozó jogi tények, körülmények határozhatnak meg (objektív kizárási ok), vagy a félhez fűződő viszonyában fejeződik ki elfogultság formájában (szubjektív kizárási ok). A kizárás objektív okai azt tükrözik, hogy a törvényhozó milyen élethelyzeteket tart eleve összeférhetetlennek a pártatlanság látszatával. Nem az a döntő fontosságú, hogy a döntéshozó vagy abban résztvevő bíró ténylegesen elfogult-e, hanem az, hogy ha az ügyben a fél vagy a felek valamelyike számára kedvezőtlen (vagy éppen kedvező) döntés születik, akkor a bíróság ne legyen elfogultsággal, részrehajlással vádolható. A kizárás ezért adott esetben a bíróságnak és a bírónak is érdeke.
- [46] Az alapeljárásban való részvételnek mint abszolút kizárási oknak általánosan ismert esetét szabályozza a jogalkotó akkor, amikor kimondja, hogy a perorvoslat elintézéséből ki van zárva az a bíró, aki a perorvoslattal támadott határozat meghozatalát megelőző bírósági eljárásban részt vett. Előfordulhat, hogy az ügyet intéző személy, aki az elsőfokú bíróság bírójaként eljár az ügyben, mire az ügy perorvoslati szakaszba ér, már a perorvoslati bíróságnál dolgozik, és őt jelölik ki mások mellett az ügyintézésre. Ha az ügyet első fokon intéző személlyel szemben a perorvoslati eljárásban nem érvényesülne az abszolút kizárási ok, és ugyanő járhatna el az ügyben a perorvoslati szakaszban is, az a perorvoslati jogintézmény kiüresedéséhez vezethetne. Ez akkor is így van, ha a Kp. értelmében a felülvizsgálat nem rendes, hanem rendkívüli perorvoslat. A perorvoslati eljárásban eljáró bírónak, ha részt vett az ügy intézésében az alapeljárásban is, saját megelőző eljárását kellene értékelnie, ami összeegyeztethetetlen a pártatlanság látszatának követelményével. Habár a felülvizsgálati kérelem befogadásáról szóló eljárásnak más perorvoslatához képest sajátosságai vannak (pl. a kérelem tartalma), ha a felülvizsgálati kérelem eljárási szempontból megfelelő, akkor a befogadhatóság tartalmi vizsgálatára kerül sor, ami mérlegelést igénylő kérdés.
- [47] 3. A 21/2016. (XI. 30.) AB határozat hangsúlyozza, hogy „[a] pártatlanság követelményének tényleges érvényesülését elsődlegesen az eljárási törvényekben megfogalmazott kizárási szabályok garantálják. [...] Az abszolút kizárási okok lényege, hogy azok bármelyikének fennállása kizárja a bírót az eljárásból anélkül, hogy vizsgálnák, ténylegesen elfogult-e a bíró. A relatív kizárási okok esetében viszont vizsgálandó a bíró esetleges elfogultsága.” {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [39]}

- [48] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a jogorvoslati eljárás pártatlanságának megítélésekor jelentőséget tulajdonít annak, hogy a korábbi eljárásban milyen volt a bírói szerepvállalás jellege, tehát a jogorvoslati eljárásban eljáró bíró a megelőző eljárásban milyen eljárási cselekményben vett részt [pl. 3085/2018. (III. 14.) AB határozat, 3165/2019. (VII. 10.) AB határozat]. A 3085/2018. (III. 14.) AB határozat olyan panaszt bíralt el, amelyben az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét részben azért állította, mert a kúriai tanácsban olyan bíró járt el, aki ügyében az elsőfokú eljárás során tárgyalást tűzött ki és folytatott le. Állította, hogy szerinte ez a bíró „nem vehetett volna részt a felülvizsgálati eljárásban, tőle pártatlan és független döntés nem volt várható. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alapügyben még alkalmazandó régi Pp. [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény] értelmében [21. § (3) bekezdés] a felülvizsgálati kérelem elbírálása során az a bíró nem járhatott el, »aki a felülvizsgálati kérelemmel érintett határozatok bármelyikének meghozatalában részt vett«. A határozat értelmében »a Kúria eljárása idején hatályos szabályozás szerint a bíróval szembeni abszolút kizárási ok nem állt fenn, a Kúria felülvizsgálatban eljáró tanácsa összeállításával nem sértette meg a régi Pp. 21. § (3) bekezdése rendelkezését. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének mérlegelést nem tűrő esete tehát nem állapítható meg.«” (Indokolás [31])
- [49] A 3085/2018. (III. 14.) AB határozat megállapította azt is: önmagában az, hogy a bíró a korábbi eljárási szakban törvény által megengedetten részt vett, nem eredményezi sem a bíró, sem az eljáró kúriai tanács pártatlanságának hiányát, azaz elfogultságát. „A szabályozás jelenlegi szigorúbb feltételei – melyek már abszolút kizárási okként határozzák meg a bíró korábbi eljárásban való részvételét és nem csak az alapeljárásban való döntéshozatali részvételt tekinti kizárási oknak – alapvetően a jogorvoslat fogalmi tartalmának kiteljesítését szolgálják; jelesül, hogy aki valamilyen döntés meghozatalában, vagy akár csak előkészítésében részt vett, az ennek a döntésnek vagy eljárásnak a felülvizsgálatában – függetlenül, hogy egyébként elfogult-e vagy sem – ne vehessen részt.” (Indokolás [38])
- [50] A jelen ügyben megállapítható, hogy – szemben a 3085/2018. (III. 14.) AB határozattal elbírált ügyel – a törvényi környezet mérlegelést nem tűrő esetet tartalmaz a bíró kizárását illetően.
- [51] A jelen ügyben a Kp. az objektív kizárási okot illetően másként fogalmaz, mint a régi Pp. A kizárási okokat többféleképpen lehet szabályozni. Azt, hogy a perorvoslati eljárásból ki kell-e zárni azt a bírót, aki a perorvoslattal támadott határozat meghozatalát megelőző bírósági eljárásban részt vett, vagy azt a bírót kell kizárni, aki a perorvoslattal érintett határozatok bármelyikének a meghozatalában részt vett, általánosságban a törvényhozóra tartozó mérlegelési kérdés. A törvényben szereplő objektív kizárási okok kötelezettséget rónak a bíróságokra. A jelen ügy elbírálásánál alkotmányjogi szempontból annak van jelentősége, hogy volt-e a bírónak olyan kötelezettsége, hogy az eljárásból kizárt voltát észlelje. Az abszolút kizárási ok, ha megvalósul, a bírót kizárja az eljárásból anélkül, hogy további vizsgálódást kellene folytatni.
- [52] 4. A Kp. feltételhez köti a kizárást a vizsgált körben: az a bíró van kizárva, aki „a perorvoslattal támadott határozat meghozatalát megelőző bírósági eljárásban részt vett”. Az általános hatáskörű bíróság az elintézésben történő részvételnek minősíti az olyan perbeli cselekmények végzését, amelyek az érdemi döntést célozták, vagy arra kihatással lehettek”. A kitűzés a Kp. és Pp. rendszerében nem formális cselekmény, hanem az ügy előbbre vitele, és megelőzi azt a bírónak a személyes meggyőződése létrejötte arról, hogy a keresetlevél formai és tartalmi szempontból alkalmas a kitűzésre. Hasonlóan az alperes nyilatkozattételre felhívása is az elintézés része, a tárgyalás előkészítése, amire akkor kerülhet sor, ha a keresetlevél érdemben elbírálnak. Az igazolási kérelemnek helyt adás pedig a mulasztó felet terhelő jogkövetkezmény alóli mentesítés, amely minden kétséget kizáróan az érdemi döntésre kihatással lehet, mert jellemzően az elmulasztott cselekmény vagy határidő kihat az érdemi döntésre.
- [53] 5. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azokban az esetekben, amikor a felülbírálatot elvégző tanács tagjait nem, csak az alsóbb fokú bíróság tagjait érinti kizárási szabály, a jogerős bírói ítéletet nem semmisíti meg [2/2020. (I. 2.) AB határozat, Indokolás [32]]. A 25/2017. (X. 17.) AB határozat értelmében továbbá, objektív kizárási ok feltétlen érvényesítése nem minden esetben követelmény, de ez alól csak kényszerítő okon alapuló kevés kivétel képzelhető el. Ilyen kivétel lehet, ha a kizárási szabály alkalmazása esetén nem lenne olyan bíró vagy bírósági tanács, amely eljárhatna az ügyben, és az így keletkező akadály a bíróságok rendelkezésére álló igazgatási eszközök alkalmazásával (kirendelés, más ügyszakos bíró ideiglenes kijelölése) sem volna elhárítható (Indokolás [33]).

- [54] 6. A pártatlan bíróhoz való jog törvényességi kritériumai különböznek a pártatlan bíróhoz való jog alkotmányossági kritériumaitól. Az Alkotmánybíróság gyakorlata a pártatlanság objektív feltételei vizsgálata során is a pártatlanság látszatát követeli meg. Ha azonban a fentiek szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének a mérlegelést nem tűrő esete állapítható meg, a kizárás alkalmazásának kötelezettsége alól felmentésre nincs lehetőség.
- [55] Az alkotmányjogi panasz értelmében az indítványozó esetében a törvényszék tanácsának az elnöke olyan eljárási cselekményeket végzett, amelyek összességükben a kifejtettek alapján az elintézésben való részvételnek minősülnek. Különösen ilyennek minősül az igazolási kérelemnek való helyt adás. A jelen esetben a törvény szerint kizárt bíró felülvizsgálati eljárásban való részvétele elhárítására nem volt lehetősége az indítványozónak. Az alapügyben további jogorvoslásra, a végzés megtámadására az általános hatáskörű bíróság előtt nincs lehetőség, a támadott végzés végleges, kényszerítő okon alapuló kivétel a kizárás érvényesülése alól nem állapítható meg, ezért a jelen esetben nemcsak törvényességi kérdés, hanem alkotmányossági sérelem is az, hogy az alkotmányjogi panasszal érintett perorvoslati eljárásban olyan bíró vett részt, akivel szemben objektív kizárási ok állt fenn, amit a felülvizsgálati eljárásban eljáró bírói tanács egyik tagja sem észlelt, vagy annak nem tulajdonított jelentőséget. Ezt a körülményt a jelen esetben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek kell tekinteni.
- [56] 7. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította a kúriai végzés alaptörvény-ellenességét és azt – az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján – megsemmisítette.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [57] A határozat rendelkező részével és a döntés érdemét alátámasztó indokolás megállapításainak legtöbb elemével elvileg egyetértek.
- [58] Az egyedüli kivétel ez alól az Indokolás IV/5. bekezdésének első mondata (Indokolás [53]), amellyel azonosulni nem tudok. A többségi indokolás e tekintetben a következőket rögzíti: „Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azokban az esetekben, amikor a felülbírálatot elvégző tanács tagjait nem, csak az alsóbb fokú bíróság tagjait érinti kizárási szabály, a jogerős bírói ítéletet nem semmisíti meg [2/2020. (I. 2.) AB határozat, Indokolás [32]].”
- [59] Elfogadom, hogy lehetnek olyan körülmények, mint a határozatban hivatkozott 2/2020. (I. 2.) AB határozat esetében, amelyek a büntető igazságszolgáltatás esetében kivételes helyzetet eredményeznek.
- [60] Meggyőződésem szerint a különleges körülmények indokolta speciális megítélést azonban szigorúan el kell határolni attól a megközelítéstől, hogy az alsóbb fokú bíróság tagjait érintő kizárási szabályok figyelembe-

vételének elmulasztását az Alkotmánybíróság fő szabály szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog olyan szintű megsértésének minősíti, amely alapot adhat az alaptörvény-ellenesség megállapítására és a bírósági határozat(ok) megsemmisítésére.

- [61] E témakör vizsgálatánál azt is szeretném rögzíteni, hogy a közelmúltban több jogszabálmódosítás is a pártatlanságra vonatkozó szabályok megerősítését célozta, a magasabb szintű bíróságok szigorúbb törvényességi vizsgálatának utat biztosítva.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

- [62] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [63] A határozat rendelkező részével egyetértek, indokolásával kapcsolatban az alábbiakra kívánok rámutatni.
- [64] Nézetem szerint a bírókra vonatkozó, jogorvoslati eljárásból történő abszolút kizáró szabály sérelme sokkal inkább az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslati jog sérelmét valósítja meg, mint a pártatlan bíróhoz (bírósághoz) való jog sérelmét. Nem vitatva, hogy az említett kizárási szabály sérelme egyébként együtt járhat a pártatlanság látszatának sérelmével is, mégis, mint azt a határozat is idézi a 3085/2018. (III. 14.) AB határozatból: „A szabályozás szigorúbb feltételei – melyek már abszolút kizárási okként határozzák meg a bíró korábbi eljárásban való részvételét és nem csak az alapeljárásban való döntéshozatali részvételt tekintik kizárási oknak – alapvetően a jogorvoslat fogalmi tartalmának kiteljesedését szolgálják; jelesül, hogy aki valamilyen döntés meghozatalában, vagy akár csak előkészítésében részt vett, az ennek a döntésnek vagy eljárásnak a felülvizsgálatában – függetlenül attól, hogy egyébként elfoglalt-e vagy sem – ne vehessen részt.” (Indokolás [38])
- [65] A jelen határozat indokolása maga is hivatkozik arra, hogy „[h]a az ügyet első fokon intéző személlyel szemben a perorvoslati eljárásban nem érvényesülne az abszolút kizárási ok, és ugyanő járhatna el az ügyben a perorvoslati szakaszban is, az a perorvoslati jogintézmény kiüresedéséhez vezethetne.” (Indokolás [46])
- [66] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárás sérelmére hivatkozott a pártatlan bíráskodáshoz fűződő jogának sérelmével összefüggésben; a jogorvoslatihoz való jog sérelmét külön nem említette. Tekintettel arra, hogy nézetem szerint a tisztességes eljáráshoz való jog tágabb értelemben vett fogalmi körébe az Alaptörvény XXVIII. cikke egyes más bekezdéseiben foglaltak is hozzátartoznak; így a bírósági peres ügyekben hozott döntések elleni jogorvoslati jog biztosítása e tágabb értelemben vett tisztességes bírósági eljárásnak is részét képezi, nem látom eljárásjogi akadályát annak, hogy az indítványnak megfelelően a Kúria sérelmezett döntése megsemmisítésre kerüljön. Mindenesetre nézetem szerint egyértelműbbé tette volna az indítványt, illetve tenné a hasonló indítványokat, ha a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozás mellett a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslati jog sérelme is megjelölésre került volna, illetve kerülne.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/943/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3468/2021. (XI. 12.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet 26. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Bodrogi Bea ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ebtv. vhr.) 26. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó 2015. szeptember 17-től 2018. június 30-ig teljes munkaidős munkaviszonyban állt, majd 2018. július 13-tól 2018. július 26-ig álláskeresési járadékban részesült. Budapest Főváros Kormányhivatala XIII. Kerületi Hivatala az indítványozó részére 2018. szeptember 20-án kelt, BP-13/304/15539-3/2018. számú határozatával 2018. augusztus 25-én született gyermekére, valamint az általa igénybe vett álláskeresési járadék naptári napi összegére tekintettel a 2018. július 27-től 2019. január 10-ig terjedő időszakra bruttó 3 220 forint naptári napi összegben csecsemőgondozási díjat állapított meg.
- [3] Az indítványozó fellebbezést terjesztett elő a határozattal szemben, melyben előadta, hogy az elsőfokú hatóság helytelenül nem a munkaviszonyból származó jövedelme, hanem a részére folyósított álláskeresési járadék alapján, az indokoltnál alacsonyabb összegben állapította meg a csecsemőgondozási díjat, mellyel számára jogsérelmet okozott. A fellebbezés nyomán másodfokon eljáró Budapest Főváros Kormányhivatala az elsőfokú határozatot helybenhagyta, tekintettel arra, hogy az indítványozó csecsemőgondozási díjra való jogosultsága az álláskeresési járadék folyósításának idejében nyílt meg, így annak összegét az Ebtv. vhr. 26. §-a alapján, a minimálbér alapulvételével kellett megállapítani, a megszűnt jogviszonyból származó jövedelem pedig az Ebtv. 39/A. §-a alapján nem vehető figyelembe. A másodfokon eljáró Kormányhivatal határozatában azt is rögzítette, hogy az indítványozó állításával ellentétben az Ebtv. vhr. 26. §-a nem alaptörvény-ellenes, az ugyan is nem ellentétes az Ebtv. rendelkezéseivel, hanem kiegészíti azokat.
- [4] 1.2. Az indítványozó ezt követően keresetet terjesztett elő a jogerős közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt, melyben azt kérte, hogy a bíróság a másodfokú határozatot semmisítse meg és utasítsa arra az alperes kormányhivatalt, hogy az indítványozó részére járó csecsemőgondozási díj összegének megállapítása során az Ebtv., és ne pedig az Ebtv. vhr. rendelkezéseinek alapulvételével járjon el. Keresetében azt is kérte,

hogy az eljáró bíróság kezdeményezze a törvénnyel ellentétes végrehajtási rendelet alkotmánybíróági vizsgálatát. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 72.K.33.049/2019/4. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az ítélet szerint a másodfokú hatóság jogszerűen alkalmazta az indítványozó esetében az Ebtv. vhr. 26. §-a szerinti számítási módot, tekintettel arra, hogy a csecsemőgondozási díj igénylésekor az indítványozó álláskeresési támogatásban részesülő személynek minősült. A bíróság megítélése szerint pedig az Ebtv. vhr. 26. §-a sem az Alaptörvény 18. cikk (3) bekezdésébe, sem pedig a XV. cikk (2) bekezdésébe nem ütközik, részben azért, mert az Ebtv. vhr. nem ellentétes az Ebtv.-vel, hanem kiegészíti azt, részben pedig azért, mert az a különbségtétel, mely azon alapul, hogy az ellátásra jogosultak munkaviszonyban állnak vagy pedig álláskeresési támogatásban részesülnek, nem tekinthető önkényesnek. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság azt sem látta indokoltnak, hogy az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezze.

- [5] 1.3. A jogerős ítélet ellen az indítványozó élt felülvizsgálati kérelemmel, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezését kérte azzal, hogy „a megismételt döntésében hagyja figyelmen kívül az alaptörvény-ellenes rendeleti szabályt”, valamint kérte a Kúriától a megítélése szerint alaptörvény-ellenes Ebtv. vhr. 26. §-a alkotmánybíróági normakontrolljának kezdeményezését is. Az indítványozó az indokolási kötelezettség polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (5) bekezdésében foglalt követelményének sérelmére hivatkozott, sérelmezve, hogy a bíróság ítéletében nem tért ki az indítványozó alaptörvény-ellenes diszkriminációra és normahierarchia sérelmére vonatkozó érvelésére, továbbá jelezte, hogy „valamennyi korábban előadott érvét változatlanul fenntartja, és a felülvizsgálati eljárás során azok figyelembevételét kéri”. A Kúria Kfv.VII.37.230/2020/4. számú ítéletével a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria ítéletében mindenekelőtt azt rögzítette, hogy a következőes bírósági gyakorlat szerint a jogerős ítélet felülvizsgálata kizárólag a korábbi eljárásokban előterjesztett beadványokra utalás alapján nem kérhető, ekként a Kúria a felülvizsgálati kérelmet csak a Pp. 346. § (5) bekezdése állított sérelme körében értékelhette. A Kúria megítélése szerint az indítványozó állításával ellentétben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete megfelelő indokolást tartalmazott: tartalmazta az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és azok értelmezését, továbbá annak indokát, hogy a bíróság miért nem kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását. A Kúria ítéletében külön is kiemelte, hogy a bíróságnak nincs arra jogszabályi lehetősége, hogy egy rendeleti szabály törvénybe ütközése esetén a rendeletet mellőzze és helyette a törvényi szabályt alkalmazza, ilyen esetekben a bíróságnak az Alkotmánybíróság eljárását kell kezdeményeznie.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Ebtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény 18. cikk (3) bekezdése, B) cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (2) bekezdése, XIX. cikk (1) bekezdése sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [7] Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése sérelmét az alkotmányjogi panasz azért állítja, mert a jogalkotó önkényesen, észszerű indok nélkül helyezte hátrányosabb helyzetbe azon csecsemőgondozási díjra jogosultakat, akik álláskeresési támogatásban részesültek, azokhoz képest, akik munkaviszonyban vagy más foglalkoztatási jogviszonyban álltak.
- [8] A támadott szabályozás az alkotmányjogi panasz szerint a XIX. cikk (1) bekezdésével is ellentétes, ugyanis egy, az indítványozó számára törvényben biztosított, az anyaság alapján járó ellátást „ront le” az Ebtv. vhr. 26. §-a akkor, amikor az Ebtv. rendelkezéseivel ellentétesen határozza meg az álláskeresési támogatásban részesülők csecsemőgondozási díjának összegét.
- [9] Az indítványozó a XIII. cikk (1) bekezdése sérelmét azért állítja, mert azáltal, hogy bármilyen magas munkajövedelem után akár egyetlen nap álláskeresési támogatás is radikálisan (a minimálbér alapján számítandóra) csökkenti a csecsemőgondozási díj megállapításának alapját, sérti a megszerzett, kiszámítható támogatáshoz, azaz a tulajdonhoz való jogot.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 18. cikk (3) bekezdése, és ennek következményeként a B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elve sérelmét is állítja, ugyanis megítélése szerint az Ebtv. vhr. 26. §-a valójában nem kiegészíti az Ebtv. rendelkezéseit, hanem annak ellentmondó szabályt tartalmaz.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány elbírálása előtt az Ügyrend 36. § (3) bekezdése alapján beszerezte a Miniszterelnökség családokért felelős stratégiai államtitkára álláspontját.

- [12] 4. Az Ebtv. vhr. 26. §-a az indítványozó csecsemőgondozási díjának megállapítását követően több alkalommal módosult, azonban az Ebtv. vhr. 26. §-ának az indítvány elbírálásakor hatályos szövege abban az elemében, amelyet az alkotmányjogi panasz sérelmez (a csecsemőgondozási díj összegének meghatározása az álláskereső támogatásban részesülő személyek esetén), tartalmában nem változott. Az Alkotmánybíróság ezért jelen eljárásában az Ebtv. vhr. 26. §-a indítvány elbírálásakor hatályos rendelkezésének alaptörvény-ellenességét vizsgálta.

II.

- [13] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, szülei vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XIX. cikk (1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyesség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.”

„18. cikk (3) A Kormány tagja törvényben vagy kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján, feladatkörében eljárva, önállóan vagy más miniszter egyetértésével rendeletet alkot, amely törvénnyel, kormányrendelettel és a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletével nem lehet ellentétes.”

- [14] 2. Az Ebtv. vhr. indítvánnyal érintett, az indítvány elbírálásakor hatályos rendelkezése:

„26. § Ha a csecsemőgondozási díjat, az örökbefogadói díjat, illetve az Ebtv. 42/A. § (1) bekezdése és 42/G. § (1) bekezdése alapján a gyermekgondozási díjat a Tbj. 6. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott biztosított részére állapítják meg, az ellátás összegét a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér alapján kell kiszámítani, azonban az ellátás naptári napi alapja nem haladhatja meg az álláskereső támogatás alapját képező összeg harmincad részét.”

III.

- [15] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt.
- [16] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2020. szeptember 7. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2020. október 9. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bírósághoz. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta. Az Ebtv. vhr. 26. §-a az ügyben alkalmazott szabálynak minősül.
- [17] 2. Az Abtv. 31. § (1) bekezdése szerinti *res iudicata* lehetősége akkor vethető fel, „[h]a az alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött”. Az Alkotmánybíróság a 414/B/2005. AB határozatában [azaz, szemben az Abtv. 31. § (1) bekezdésének megfogalmazásával, még az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően] vizsgálta az Ebtv. vhr. 26. §-a alkotmányosságát, azonban az Alkotmánybíróságnak jelen esetben

már csak azért sem kellett állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a 414/B/2005. AB határozat megállapításai az Alaptörvény hatálybalépését követően mennyiben vehetők figyelembe, mert az Ebtv. vhr. 26. §-a az alkotmányossági vizsgálat lefolytatását követően tartalmában teljesen megváltozott, és ezen, tartalmában új rendelkezés alkotmányosságát az Alkotmánybíróság sem az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően, sem pedig azt követően nem vizsgálta.

- [18] 3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszok benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a kellő felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 3371/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozó ugyanakkor az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét nem a visszaható hatály tilalmával, illetőleg a kellő felkészülési idő követelményével összefüggésben, hanem a jogállamiság részét képező normahierarchia követelményével összefüggésben állította, mely az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 18. cikk (3) bekezdésére nem alapítható, az ugyanis szintén nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3029/2021. (II. 2.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az alkotmányjogi panasz ezért ezen indítványi elemek tekintetében nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételeket.
- [19] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint csak érdemi alkotmányossági vizsgálat eredményeként állapítható meg, hogy ellentétes-e az Alaptörvény XV. cikkével az Ebtv. vhr. 26. §-a azáltal, hogy a csecsemőgondozási díj összegét eltérően határozza meg a munkaviszonyban vagy más foglalkoztatási jogviszonyban állók, valamint az álláskeresői támogatásban részesülők esetén.
- [21] Érdemi alkotmányossági vizsgálatot igényel továbbá annak a kérdésnek a megválaszolása is, hogy az Ebtv. vhr. 26. §-a az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésével ellentétesen valóban megfosztotta-e az indítványozót az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésének megfelelően egy, számára anyaság esetére törvény alapján járó ellátástól.
- [22] Ugyancsak érdemi alkotmányossági vizsgálatot igényel végezetül annak a kérdésnek az elbírálása is, hogy sérti-e az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogot az a szabályozás, amely a csecsemőgondozási díj összegét az álláskeresői támogatás folyósítása esetén jelentős mértékben csökkenti.
- [23] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [24] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [25] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Alaptörvény XV. cikke állított sérelmével kapcsolatos indítványi elemet bírálta el.
- [26] 1.1. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő, a (2) bekezdés értelmében pedig Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- [27] Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett megvizsgálania, hogy az indítványozó által állított hátrányos megkülönböztetés a XV. cikk (1) vagy (2) bekezdése hatálya alá tartozik-e. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a XV. cikk (2) bekezdése megsértését hívta fel, azt állítva, hogy az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése szerinti, anyaság esetére számára törvényben meghatározott támogatással összefüggésben érte hátrányos megkülönböztetés. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában nem jelölt meg kifejezetten védett tulajdonságot,

az indítványozó által hivatkozott különbségtétel (munkaviszonyban vagy más foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban állás, illetőleg álláskereső támogatásban részesülés) pedig nem az indítványozó személyes tulajdonsága. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt a XV. cikk (1) bekezdése keretei között értékelte {hasonlóan például: 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [72]}.

- [28] 1.2. A jelenlegi elnevezése szerint 2015. január 1. napja óta létező (korábban terhességi gyermekágyi segélynek nevezett) csecsemőgondozási díj a szülési szabadságnak megfelelő időtartamra járó, biztosítási jogviszonyhoz kötött (tehát nem alanyi jogon járó) pénzbeli egészségbiztosítási ellátás, mely a gyermek születésével összefüggésben kieső jövedelmet pótolja. Az indítványozó gyermekének születésére és biztosítási jogviszonyára tekintettel maga is jogosulttá vált csecsemőgondozási díjra, ennek megfelelően az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szempontjából a biztosítási jogviszonyuk és gyermekük születése alapján csecsemőgondozási díjra jogosultak egymással összehasonlítható helyzetben vannak.
- [29] 1.3. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése alapján valamely megkülönböztetés alaptörvény-ellenessége akkor állapítható meg, ha a jogszabály vagy az eljáró bíróság alkotmányos indok nélkül tesz különbséget a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között. Alkotmányjogi szempontból a különbségtétel akkor aggályos, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka, vagyis az önkényes {lásd például: 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [73]}. Az Alkotmánybíróságnak ezért vizsgálata következő lépéseként azt kellett értékelnie, hogy alkotmányosan indokolható-e az a különbségtétel, mely eltérő szabályok szerint rendeli meghatározni az álláskereső támogatásban részesülő, illetőleg a munkaviszonyból vagy más foglalkoztatási jogviszonyból származó jövedelemben rendelkező ellátásra jogosultak csecsemőgondozási díjának összegét.
- [30] Az álláskereső támogatásban részesülő személyek mind a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: régi Tbj.) 5. § (1) bekezdés *d*) pontja, mind pedig az ezt a törvényt 2020. július 1. napjától felváltó, a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 6. § (1) bekezdés *c*) pontja alapján biztosítottak minősülnek, ekként az álláskereső támogatás folyósítása az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásaira, így jelen esetben a csecsemőgondozási díjra való jogosultságukat is megalapozza az Ebtv. 1. § (1) bekezdésének megfelelően.
- [31] Az Ebtv. 2020. június 30. napjáig (azaz az indítványozó csecsemőgondozási díj iránti kérelme elbírálásakor) hatályos 5/C. § (1) bekezdés *a*) pontja értelmében az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai, így a csecsemőgondozási díj összegének kiszámításánál az állami adóhatóságnál bevallott, pénzbeli egészségbiztosítási járulékalapot (2020. július 1. napjától kezdődően társadalombiztosítási járulékalapot) képező jövedelem. Az Ebtv. 39/A. § (1) bekezdése valamennyi biztosított esetében úgy rendelkezik, hogy az egészségbiztosítási pénzbeli ellátásai, így a csecsemőgondozási díj összegének megállapításánál az ellátásra való jogosultság kezdő napján fennálló biztosítási jogviszonyban személyi jövedelemadó-előleg megállapításához bevallott jövedelmet (azaz azon jövedelmeket, amelyek 2020. június 30. napjáig egészségbiztosítási járulékalapot, 2020. július 1. napjától kezdődően társadalombiztosítási járulékalapot képeznek) kell figyelembe venni.
- [32] Az indítványozó csecsemőgondozási díj iránti kérelmének elbírálásakor hatályos régi Tbj. 26. § (2) bekezdése értelmében az álláskereső támogatásban részesülő személy az ellátás után nyugdíjjárulékot fizet, mellyel teljesen azonosan rendelkezik az indítvány elbírálásakor hatályos Tbj. 37. § (2) bekezdése is. Figyelemmel az Ebtv. 5/C. § (1) bekezdés *a*) pontjának idézett rendelkezésére, valamint az Ebtv. 39/A. § (1) bekezdésére, megállapítható, hogy az álláskereső támogatás, bár biztosított jogviszonyt keletkeztet, azonban az álláskereső támogatás összege (az abból történő, korábban egészségbiztosítási, 2020. július 1. napját követően társadalombiztosítási járulékalap fizetésének hiányában) nem minősül jövedelemnek az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai, így a csecsemőgondozási díj összegének meghatározása szempontjából.
- [33] Mindez egyben azt is jelenti, hogy az Ebtv. szerint jövedelemnek nem minősülő álláskereső támogatásban részesült, csecsemőgondozási díjra jogosult személyek, valamint a munkaviszonyban vagy foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban álló csecsemőgondozási díjra jogosultak csecsemőgondozási díjának meghatározására vonatkozó szabályozás különbözősége alkotmányjogi értelemben észszerű indokon (nevezetesen azon, hogy az ellátásra jogosult rendelkezik-e az Ebtv. szerinti jövedelemmel) alapul, ekként a különbségtétel nem tekinthető önkényesnek és így az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével ellentétesnek.

- [34] 2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt az indítványi elemet vizsgálta meg, hogy az Ebtv. vhr. 26. §-a ellentétes-e az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésével azáltal, hogy az indítványozót megfosztja egy, az Ebtv. rendelkezései alapján számára járó és ezáltal az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése hatálya alá tartozó ellátástól, illetőleg annak jelentős összegétől.
- [35] Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésének második mondata az állampolgárok anyasága, betegsége, rokkantsága, özvegysége, árvasága és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélkülisége esetében garantálja a „törvényben meghatározott támogatásra” való jogosultságot. Az Alaptörvény XIX. cikke két esetben jogosultságról szól: a XIX. cikk (4) bekezdése állami nyugdíjra való jogosultságot említ, melynek feltételeit törvény állapítja meg, míg a XIX. cikk (1) bekezdésének második mondata értelmében egyes speciális élethelyzetek fennállása esetén törvényben alanyi jogon járó juttatásokat kell bevezetni, illetve fenntartani. A törvényi feltételek részletei vagy a jogosultság feltételei, mint konkrét részletszabályok nem az Alaptörvényből következnek, az alaptörvényi háttér csak azt jelenti, hogy az elvont jogosultság magából az Alaptörvényből ered {28/2015. (IX. 24.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- [36] Mindez azt jelenti, hogy az állampolgárok még az Alaptörvényben nevesített speciális élethelyzetek fennállása esetén is csak törvényben meghatározott mértékű támogatásra jogosultak, az egyes támogatások konkrét formáját és mértékét a törvényhozó szabadon határozza meg {3217/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [37] Ahogyan arra az Alkotmánybíróság a jelen határozat IV/1. pontjában (Indokolás [25]) (a XV. cikkel kapcsolatos indítványi elem elbírálása során) már rámutatott, az álláskeresői támogatásban részesülő személyek, így az indítványozó is, nem rendelkeznek az Ebtv. szerinti jövedelemmel, ekként az Ebtv. rendelkezései alapján az indítványozónak járó csecsemőgondozási díj összege egyáltalán nem határozható meg. Az Ebtv. vhr. 26. §-a éppen ezért az indítványozó állításával ellentétben nem fosztotta meg az indítványozót a számára az Ebtv. rendelkezései alapján járó csecsemőgondozási díj összegétől, hanem ezzel ellenkezőleg, az Ebtv. indítványozó ügyében (az Ebtv. szerinti jövedelem hiányában) nem alkalmazható rendelkezéseire tekintettel éppen az Ebtv. vhr. 26. §-a teremtette meg annak a lehetőségét, hogy az indítványozó fennálló biztosítási jogviszonyára tekintettel, azonban az Ebtv. szerinti jövedelem hiányában is jogosulttá váljon csecsemőgondozási díjra.
- [38] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Ebtv. vhr. 26. §-a az alkotmányjogi panaszban megjelölt okból nem ellentétes az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésével sem.
- [39] 3. Az Alkotmánybíróság végezetül az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével kapcsolatos indítványi elemet vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott. Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási ellátások alkotmányos tulajdonvédelmével összefüggésben korábban már megállapította, hogy a biztosítási elemet tartalmazó ellátások kapcsán a biztosított várománnyal rendelkezik, melyet nem lehet alkotmányosan megfelelő indok nélkül, szükségtelenül és aránytalanul csorbítani {3238/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [62]}. Az Alkotmánybíróság ugyanebben a határozatában azt is megállapította, hogy a társadalombiztosításban (annak sajátos jellegéből adódóan) a befizetések és az ellátások pontos egyezőségére nem terjed ki az Alaptörvény védelme (Indokolás [63]). A csecsemőgondozási díj biztosítási jogviszonyhoz kötött (tehát nem alanyi jogon járó) pénzbeli egészségbiztosítási ellátás, ennek megfelelően arra a 3238/2017. (X. 10.) AB határozatban tett megállapítások megfelelően irányadóak.
- [40] Az indítványozó 2015. szeptember 17. napjától 2018. június 30. napjáig teljes munkaidős munkaviszonyban állt, ezt követően pedig 2018. július 13. és 2018. július 26. napja között álláskeresői járadékban részesült. Az indítványozó gyermeke 2018. augusztus 25. napján született meg, az elsőfokú egészségbiztosítási szerv határozata szerint pedig 2018. július 27. napjától kezdődően vált jogosulttá csecsemőgondozási díjra. Jelen esetben megállapítható, sem az Ebtv., sem az Ebtv. vhr. vonatkozó rendelkezései nem változtak meg azon időszak alatt, amelyet a biztosítási jogviszony fennállása (azaz az ellátásra való jogosultság feltételeinek vizsgálata), valamint a csecsemőgondozási díj összegének meghatározása során figyelembe kell venni.
- [41] Az indítványozó csecsemőgondozási díjának megállapítása szempontjából releváns időszakban ugyancsak változatlan tartalommal hatályban lévő Ebtv. 39/A. § (1) bekezdése értelmében az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai (így a csecsemőgondozási díj) és a baleseti táppénz összegének megállapításánál az ellátásra való jogosultság kezdő napján fennálló biztosítási jogviszonyban személyi jövedelemadó-előleg megállapításához bevallott jövedelmet kell figyelembe venni. Ahogyan arra a Miniszterelnökség családokért felelős stratégiai államtitkára is rámutatott az Alkotmánybíróság megkeresésére adott állásfoglalásában, ennek oka az, hogy a pénzbeli egészségbiztosítási ellátások (így a csecsemőgondozási díj) alapvető funkciója kifejezetten az,

hogy azt a jövedelmet pótolja, amelyet az ellátásra jogosult Ebtv. szerinti körülmények bekövetkezésekor megkeres, vagy megkereshetne.

- [42] Jelen esetben az is kétséget kizáróan megállapítható, hogy az indítványozó csecsemőgondozási díját a kérelem benyújtásakor hatályos szabályok alapján állapították meg (melyet maga az indítványozó sem vitatott).
- [43] Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozónak az (alkotmány)jog által védett tulajdoni várománya legfeljebb akkora összegű ellátásra lehetett, amelyet a kérelem benyújtása idején hatályos (és a csecsemőgondozási díjra való jogosultság szempontjából figyelembe vehető időszakban változatlan tartalmú) jogszabályok előírtak, mely ellátás az indítványozó számára folyósításra is került. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó vitatja azt a számítási módot, amely alapján a jogalkotó meghatározta az álláskeresői támogatásban részesülők számára folyósításra kerülő csecsemőgondozási díj összegét, figyelemmel a 3238/2017. (X. 10.) AB határozat megállapításaira is, még nem eredményezi a szabályozás Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe ütközését.
- [44] 4. Mindezen szempontokra tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1910/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3469/2021. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.20.369/2021/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Józsa Zsolt egyéni ügyvéd) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.20.369/2021/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta, a Nyíregyházi Járásbíróság 24.P.23.172/2018/77. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó 2012. december 22. napján otthonában balesetet szenvedett. A balesetet követően az indítványozót mentő szállította az alperes egészségügyi intézménybe, ahol a vizsgálatok baloldali *distalis* combcsont és jobboldali *proximalis* lábszártörést állapítottak meg, mely műtéti beavatkozást igényelt. Az indítványozó a műtét elvégzéséhez tájékoztató és beleegyező nyilatkozatot írt alá, ezt követően a műtétet az alperes egészségügyi intézmény elvégezte. A műtétet követően az indítványozó bal combcsont sérülése tengelyeltéréssel és rotációs hibával gyógyult, melynek következtében a bal láb aktív mozgásai elvesztek.
- [3] 1.2. Az indítványozó keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes egészségügyi intézmény által nyújtott műtéti ellátással okozati összefüggésben személyhez fűződő jog megsértése következtében az emberi személyiség testi és lelki életminőségének hátrányos megváltozása következett be, és ezért pedig kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperes intézményt. A kereseti kérelem szerint a műtéti ellátás nem felelt meg a szakmai szabályoknak, az indítványozó pedig a műtét után addigi járóképességét elvesztette, mely miatt ön-ellátásra is képtelenné vált. Az indítványozó kereseti kérelmében azt is állította, hogy az alperes egészségügyi intézmény a tájékoztatási kötelezettségének sem tett megfelelően eleget, ugyanis ha a műtét előtt megfelelő tájékoztatást kapott volna, akkor a műtétbe nem egyezett volna bele.
- [4] A Nyíregyházi Járásbíróság 24.P.23.172/2018/77. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az ügyben kirendelt igazságügyi orvosszakértő arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó jelenlegi állapota a műtét során beültetett anyag biomechanikai szövődményének következménye. A szakvélemény szerint a műtét során az érvényes protokollnak megfelelően választott implantátum került beültetésre, a műtét során pedig ún. pozíciós hiba az elvárható gondosság mellett is előfordulhat, az indítványozó ellátása során pedig az alperes egészségügyi intézmény orvosai részéről gondatlanság, mulasztás, szakmai hiba nem volt megállapítható. Az igazságügyi szakértő álláspontja szerint az indítványozónál diagnosztizálható biomechanikai szövődmények az esetek mintegy 5 százalékában fordulnak elő. A szakvéleményt (valamint az igazságügyi orvosszakértő kérelmére bevont szakkonzultáns nyilatkozatát) a Nyíregyházi Járásbíróság aggálytalannak minősítette, és arra a következtetésre jutott, hogy az alperes intézmény a műtét és az azt követő eljárás során is a szakma szabályainak és az elvárható gondosságnak megfelelően járt el, így az indítványozó egészségkárosodása és az alperesi ellátás között okozati összefüggés nem állapítható meg, a bekövetkezett egészségkárosodás ugyanis a műtéti szövődmény körébe tartozik, azaz az orvosnak nem felróható.
- [5] A bíróság azt sem ítélte aggályosnak, hogy a szakértő mellett bevonásra került, a traumatológia területén jártas szakkonzultáns nem vizsgálta meg személyesen az indítványozót, ugyanis úgy ítélte meg, hogy az is szakértői kompetenciába tartozó szakkérdés, hogy a szakvélemény elkészítéséhez milyen lépésekből álló személyes vizsgálat fogantatosítása szükséges.

- [6] A Nyíregyházi Járásbíróság ítéletében ugyanakkor azt is megállapította, hogy bár az alperes egészségügyi intézmény az írásbeli tájékoztatás tényét megfelelően bizonyította az aláírt beleegyező nyilatkozat becsatolásával, arra vonatkozóan azonban bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, hogy szóbeli tájékoztatás révén is megadta az indítványozó számára a szükséges, egyéniesített tájékoztatást. Ennek megfelelően a Nyíregyházi Járásbíróság ítéletében azt rögzítette, hogy az indítványozónak adott tájékoztatás nem volt megfelelő. Azáltal azonban, hogy az indítványozó csupán állította, ám nem tudta bizonyítani, hogy megfelelő tájékoztatás mellett a műtéti beavatkozásba valóban nem egyezett volna bele, a Nyíregyházi Járásbíróság arra a következtetésre jutott, hogy a tájékoztatási kötelezettség megsértése önmagában nem alapozhatta meg az alperes egészségügyi intézmény kártérítési felelősségét.
- [7] 1.3. Az indítványozó fellebbezése (és az alperes egészségügyi intézmény csatlakozó fellebbezése) nyomán másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.20.369/2021/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú ítélet szerint helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes egészségügyi intézmény az írásbeli dokumentáción túlmenő tájékoztatást nem bizonyított, a tájékoztatási kötelezettség nem megfelelő teljesítése azonban csak akkor alapozza meg az alperes egészségügyi intézmény kártérítési felelősségét, ha az elmaradt tájékoztatás miatt következett be a beteg károsodása. Jelen esetben (a perben rendelkezésre álló szakértői vélemény alapján) azonban a Nyíregyházi Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az indítványozó által elszenvedett sérülés egyetlen gyógymódja a műtét volt, annak visszautasítása esetén az indítványozó sokkal rosszabb egészségi állapotban lenne. A szakértői vélemény alapján pedig az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy az indítványozó jelenlegi állapota a műtét során választott anyag biomechanikai szövődményének következménye, ami az alperes egészségügyi intézménynek nem felróható, az indítványozót ellátó orvosok részéről gondatlanság, mulasztás, szakmai hiba nem állapítható meg. A Nyíregyházi Törvényszék arra is utalt ítéletében, hogy a szakértő a szóbeli meghallgatása során részletesen nyilatkozott abban a kérdésben is, hogy miért nem volt szükséges az indítványozó részletesebb személyes vizsgálata. Mindezen szempontokra figyelemmel a Nyíregyházi Törvényszék az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát a Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.20.369/2021/7. számú ítéletével szemben, kérve egyben a Nyíregyházi Járásbíróság 24.P.23.172/2018/77. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott döntések ellentétesek az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével, az alábbiak szerint.
- [9] Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése szerinti testi és lelki egészséghez való jog sérelmét az alkotmányjogi panasz azért állítja, mert az indítványozó keresetét a Nyíregyházi Járásbíróság és a Nyíregyházi Törvényszék is elutasította, ekként nem tették lehetővé a testi és lelki egészséghez való jog sérelme miatti igényérvényesítést.
- [10] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét az indítványozó azért állítja, mert az eljáró bíróságok tévesen jutottak arra a következtetésre, hogy amennyiben a tájékoztatás megfelelő lett volna, akkor az indítványozó a műtétbe beleegyezett volna. Ugyancsak a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét eredményezi az indítványozó szerint, hogy a rossz rotációs helyzetet a műtét közben korrigálni lehetett volna, amit a szakkonzultáns nyilatkozata is alátámaszt, ez pedig egyben azt is jelenti, hogy megállapítható lett volna az alperes jogellenes és kárt okozó magatartása, valamint a kár és a jogellenes magatartás közötti okozati összefüggés is. Az indítványozó vitatja azt az ítéleti megállapítást is, hogy a törés egyetlen gyógymódja a műtét volt, ugyanis a szakkonzultáns nyilatkozata alapján az is megállapítható, hogy az indítványozó esetében többféle műtéti típus is választható lett volna. Ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme körében értékeli a panasz, hogy a ki-rendelt igazságügyi orvosszakértő az indítványozó személyes fizikai vizsgálatát nem végezte el, az indítványozó állapota pedig az indítványozó szerint nem a műtét során beültetett anyag biomechanikai szövődményének következménye (ahogyan azt a bíróságok tévesen megállapították), hanem a műtéti technikáé.
- [11] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére vonatkozóan külön indokolást nem tartalmaz.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó perbeli jogi képviselője

a Nyíregyházi Törvényszék ítéletét 2021. június 21. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2021. augusztus 17. napján, határidőben került előterjesztésre. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.

- [14] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e*) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem tartalmaz indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott bírói döntés miért sérti az Alaptörvény (egyébként az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot sem tartalmazó) 28. cikkét, ennek megfelelően az indítvány ezen elemében nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerinti követelményt.
- [15] Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése sérelmét az indítvány kizárólag azért állítja, mert a Nyíregyházi Járásbíróság, illetőleg a Nyíregyházi Törvényszék az indítványozó számára kedvezőtlen döntést hozott, és ezzel elzárta az indítványozót az őt ért jogsérelem bírói úton történő érvényesítésének lehetőségétől. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban az alkotmányjogi panaszok elbírálhatósága szempontjából nem tekinthető önmagában alkotmányjogilag értékelhető indokolásnak, ha az indítvány kizárólag a bíróság jogalkalmazását, jogértelmezését, és a bírói döntés irányát vitatja, és további, alkotmányjogilag értékelhető indokolás nélkül a számára kedvezőtlen döntést magát tekinti alapjogi sérelemnek {a XX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben legutóbb hasonlóan például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [19]}. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz ebben az elemében nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja követelményének.
- [16] 3.3. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a határozott kérelem követelményét teljesíti.
- [17] 3.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét részben azért állítja, mert álláspontja szerint a bíróság tévesen és iratellenesen jutott arra a következtetésre, hogy megfelelő tájékoztatás esetén az indítványozó nem egyezett volna bele a műtétbe. Az indítvány ugyancsak vitatja, hogy a műtéti ellátás az elvárható gondossággal történt-e, valamint hogy az indítványozó állapota a felhasznált anyag biomechanikai szövődményének következménye (vagy pedig a műtéti technikáé, mely az alperes egészségügyi intézmény felelősségét alapozta volna meg). Az alkotmányjogi panasz szerint ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozta, hogy a másodfokú ítélet nem vette figyelembe a műtéti típusok közötti különbséget. Végezetül a panasz szerint ugyancsak az eljárás tisztességtelenségét eredményezi, hogy az indítványozó személyes fizikai vizsgálatát a kirendelt igazságügyi orvosszakértő nem végezte el.
- [19] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, illetve a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {legutóbb például: 3328/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [20]}.

- [20] Az Alkotmánybíróság feladata ennek megfelelően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban nem az, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tény- és jogkérdéseit vizsgálja felül, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számonkérje a bíróságoktól, a per alapjául szolgáló adatok, információk helyességének vagy helytelenségének értékelése pedig nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Annak megítélése, hogy az alapügyben az eljáró bíróság helytálló következtetést vont-e le az indítványozó nyilatkozatára vonatkozóan; helytállóan jutott-e arra a következtetésre, hogy az indítványozó állapota a felhasznált anyag biomechanikai szövődményének következménye vagy sem; helytállóan értékelte-e az egyes műtéti típusok között különbséget; illetőleg szükséges lett volna-e, hogy az indítványozót a kirendelt igazságügyi orvosszakértő személyesen is megvizsgálja, kivétel nélkül olyan tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési (és ekként nem alkotmányjogi) kérdések, melyek felülbírálata az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik. Önmagában pedig az a tény, hogy a bíróság az indítványozótól eltérően értelmez valamilyen jogszabályi rendelkezést, illetőleg eltérően értékelt valamilyen bizonyítékot, még nem ad okot az Alkotmánybíróság eljárására mindaddig, amíg a bíróság által választott jogértelmezés az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományon belül helyezkedik el {legutóbb például: 3433/2020. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [15]}, ilyen körülményt azonban az alkotmányjogi panasz nem valószínűsített.
- [21] Mindez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz az indítványban megjelölt okból nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, ekként nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.
- [22] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3312/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3470/2021. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.635.901/2020/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Szender Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Szender Zoltán ügyvéd) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.635.901/2020/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.P.89.025/2013/136. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozónál gyerekkorában lezajlott gennyes garatmandula-gyulladás szövődményeként a bal oldali csípőízület gennyesedése is lezajlott, emiatt a csípőízület növekedési porcai károsodtak. Az indítványozó növekedése során a bal oldali csípőízületben deformált, fájdalmas combfej, a növekedési porc károsodása miatt pedig végtagrövidülés alakult ki a bal oldalon. Tekintettel arra, hogy a baloldali csípőízület elkopott, fájdalmas és beszűkült mozgású volt, az indítványozónál megkezdett konzervatív terápia pedig eredménytelen maradt, ezért az alperes egészségügyi intézmény csípőprotézis beültetésére tett javaslatot. Az indítványozó 2008. május 21. napján szóbeli tájékoztatást is kapott, majd aláírta a műtéti beleegyező nyilatkozatot, a beavatkozást pedig 2008. május 23. napján végezték el. A műtét során az indítványozót idegkárosodás érte az egyik ideg megnyúlása miatt, mely idegkárosodás végleges, elhárítani vagy visszafordítani nem lehet.
- [3] Az alperes egészségügyi intézmény jogi képviselője a felek között zajló peren kívüli egyeztetések során írásban úgy nyilatkozott, hogy „[m]egbízom véleménye szerint is műtéti szövődményről van szó, ennek ellenére megbízom a jogalapot elismeri”, azonban a felek között peren kívüli egyezés végül nem jött létre, ezért az indítványozó keresetében a károsodással összefüggésben álló vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítését kérte.
- [4] 1.2. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.P.89.025/2013/136. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes egészségügyi intézmény jogi képviselőjének nyilatkozata nem tekinthető jogelismerésnek, a levél egészét tekintve ugyanis megállapítható, hogy az alperes kifejezetten vitatta, hogy műhibát követett volna el. A Pesti Központi Kerületi Bíróság megítélése szerint az indítványozó azt sem tudta a per során bizonyítani, hogy az alperes műtéttel és annak kockázataival kapcsolatos tájékoztatója ne lett volna megfelelő. Az ítélet alapján az indítványozó egyedül a dokumentumok hiányos vezetésével kapcsolatosan tudta állításait a perben bizonyítani, ez azonban a bíróság szerint olyan jogsértésnek tekinthető, amely az indítványozó állapotával és kárával nem áll okozati összefüggésben.
- [5] 1.3. Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 56.Pf.636.819/2018/5. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes egészségügyi intézmény kártérítési felelősséggel tartozik az indítványozón elvégzett műtéttel kapcsolatosan bekövetkezett károkért. A Fővárosi Törvényszék megítélése szerint az alperes jogi képviselőjének levele a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint egyértelmű, kinyilvánított jogalapi elismerő nyilatkozatot tartalmaz, azt másképpen nem lehet értelmezni. Ehhez az egyoldalú nyilatkozatához az alperes a per folyamán kötve volt, annak pedig nincs jelentősége, hogy a nyilatkozat megtételére milyen okból került sor. Tekintettel arra, hogy a Fővárosi Törvényszék ítélete szerint a keresettel érvényesített jog fennállása és az indítványozót ennek alapján

megillető követelés összege tekintetében a vita elkülöníthető, ezért a másodfokú bíróság az ügyben közbenső ítéletet hozott.

- [6] 1.4. A jogerős közbenső ítélettel szemben az alperes egészségügyi intézmény élt felülvizsgálati kérelemmel, melyben elsődlegesen a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, másodlagosan pedig a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezése mellett a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. A Kúria Pfv.III.20.820/2019/10. számú végzésével a jogerős közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria megítélése szerint helyesen jutott arra a következtetésre a másodfokú bíróság, hogy az alperesi nyilatkozat a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint tartalmában jogalapot elismerő nyilatkozat, azonban ezt a nyilatkozatot az alperes nem a per folyamán, hanem még azt megelőzően, kifejezetten a peren kívüli egyezség reményében tette meg. Mindez azt jelenti, hogy ez a nyilatkozat csak okirati bizonyítási eszköznek minősíthető, melyet a bíróság a mérlegelése során figyelembe vehet, ám a nyilatkozatát az alperes intézmény a per folyamán szabadon megváltoztathatta. A Kúria végzése szerint ezért a másodfokú bíróságnak ezt a nyilatkozatot a megismételt eljárásban az egyéb bizonyítékok, közte a szakértői bizonyítás eredménye egybevetésével kell értékelnie.
- [7] 1.5. A Kúria végzése nyomán másodfokon ismételten eljáró Fővárosi Törvényszék 56.Pf.635.901/2020/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Fővárosi Törvényszék ítélete szerint az elsőfokú bíróság helytelenül osztotta ki a bizonyítási terhet, és így az elsőfokú ítélet indokolása téves volt, azonban a Pesti Központi Kerületi Bíróság ennek ellenére helyes döntést hozott, az alperes intézményt pedig nem érte hátrány a bizonyítási teher helytelen kiosztása miatt, a perben egyébként beszerzett, aggálytalan igazságügyi orvosszakértői véleményre tekintettel ugyanis az alperes intézmény kimentése eredményes volt. A Fővárosi Törvényszék megítélése szerint a műtét és az utógondozás során gondatlanság, mulasztás, szakmai vagy etikai szabálysértés nem történt, és az is megállapítható volt, hogy a szóbeli tájékoztatás alapján az indítványozó a bénulás kockázatát is ismerte, a műtétéhez a beleegyezését pedig ennek tudatában adta meg.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.635.901/2020/3. számú ítéletével szemben, kérve egyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.P.89.025/2013/136. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, tekintettel arra, hogy az indítványozó alaposan megindokolt, a perben felhasznált szakvéleménnyel kapcsolatos aggályait nem vették figyelembe, más bizonyítási indítványait pedig kellő alap nélkül utasították el.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó perbeli jogi képviselője a Fővárosi Törvényszék ítéletét 2021. március 8. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2021. május 6. napján, határidőben került előterjesztésre. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének eleget tesz.
- [11] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétyele, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [12] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem

jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, illetve a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {legutóbb például: 3328/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [20]}. Az Alkotmánybíróság feladata nem az, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tény- és jogkérdéseit vizsgálja felül, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számonkérje a bíróságoktól.

- [13] Ennek megfelelően a per alapjául szolgáló adatok, információk helyességének vagy helytelenségének megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe, az ügyben elsőfokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság pedig ítéletében részletesen, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményeknek megfelelően indokolta, hogy az indítványozó egyes bizonyítási indítványait miért mellőzte, illetőleg a szakértői véleményt miért tartotta aggálytalannak, melynek felülbírálata a fentiek szerint az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső kérdésnek tekinthető. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz az indítványban megjelölt okból nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, ekként nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.
- [14] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1369/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3471/2021. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 5.Bpkf.1123/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Budapest Környéki Törvényszék 5.Bpkf.1123/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Kérelmét az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésére, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltak sérelmére alapozta.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló történeti tényállás szerint az indítványozó 2016. május 27. napjától 2018. október 24. napjáig a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben, majd 2018. május 25. napjától 2018. november 26. napjáig a Váci Fegyház és Börtönben tartózkodott fogvatartottként. Szabadulását követően a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) rendelkezései szerinti kártalanítási kérelmet terjesztett elő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt fogvatartásának 2018. május 27. napjától 2018. november 26. napjáig terjedő időtartamra.
- [4] A Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 12.Bv.1114/2019/5. számú végzésével a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Indokolása szerint a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítási igény érvényesítésének előfeltétele, hogy a volt fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt még a fogvatartása alatt a Bv. tv. 144/B. §-ban meghatározott panaszt terjesszen elő a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez. A kérelem elbírálása során a Törvényszék megállapította, hogy a részére megküldött iratok között sem az indítványozó által benyújtott panasz, sem pedig az azt elbíráló intézetparancsnoki határozat nem lelhető fel, továbbá sem a fogvatartotti adatbázisrendszer (Fany), sem a panaszt és kártalanítást támogató rendszer (PKKTR), sem a rendőrség által használt iratrögzítő és levelezési rendszer (Robotzsaru) nem tartalmaz az indítványozó által előadottakra vonatkozóan semmilyen adatot.
- [5] 1.2. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a fellebbezést alaptalannak találta és az elsőfokú döntést 5.Bpkf.1123/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Az indítványozó a fellebbezésében úgy nyilatkozott, hogy az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszát 2018. június 10. és június 20. közötti időszakban kézzel írott formában terjesztette elő, és az elsőfokú döntés kézhezvételéig nem volt arról tudomása, hogy panaszta nem került rögzítésre. Az indítványozó kérte a másodfokon eljáró bíróságot, hogy a valós tényállás megállapítása érdekében folytasson le bizonyítási eljárást, ennek során szerezze be az indítványozó által megjelölt korábbi fogvatartottak tanúvallomásait, akik nyilatkozni tudnak arról, hogy a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése szerinti panaszát a körlét nevelőtisztjének átadta, azonban az átvételről semmilyen elismervényt nem kapott.
- [6] A másodfokú bíróság végzésében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem sértett eljárási szabályt, döntését a rendelkezésére álló iratokkal összhangban, a törvény helyes értelmezése mellett hozta meg, figyelembe véve a releváns tényeket és a büntetés-végrehajtási intézet által nyújtott adatszolgáltatást is.
- [7] A végzés kiemelte, hogy a kártalanítás iránti igény benyújtásának és elbírálásának elengedhetetlen előfeltétele, hogy a fogvatartott a fogvatartási ideje alatt nyújtson be panaszt az egyezményesértő elhelyezés miatt. Ennek egyik oka, hogy a panasz előterjesztése lehetőséget teremt a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka számára az esetlegesen megállapítható alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények saját hatáskörben történő

orvoslására, továbbá a jogalkotó egyértelmű szándéka szerint a fogvatartott számára csak abban az esetben van helye kártalanítás kifizetésének, ha a maga részéről – a panasz előterjesztésével – megkísérelte a sérelem elhárítását.

- [8] A másodfokú bíróság rámutatott arra is, hogy indítványozó a panasz fogvatartása alatti előterjesztését objektív adattal, írásbeli bizonyítékkal igazolni nem tudta, továbbá felhívta a figyelmet arra is, hogy az indítványozó a fogvatartása alatt egyszer sem sérelmezte, hogy az általa hivatkozott panasz nem került elbírálásra, körülményei nem változtak, emellett magára a panasz megtételének tényére a kártalanítás iránti kérelmében nem is hivatkozott.
- [9] 2. Az indítványozó ezt követően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyet egy alkalommal kiegészített. Álláspontja szerint a hivatkozott bírósági „döntés sérti a tisztességes bírósági eljárás részét képező fegyverek egyenlőségének alkotmányos alapelvét, így az ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal és e döntés egyúttal legitimálja a jogkövetkezmény nélküli – az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése szerinti – embertelen bánásmódot”.
- [10] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében foglalt embertelen bánásmód tilalmának a sérelmét illetően kifejtette, hogy álláspontja szerint maga a büntetés-végrehajtási intézet nem vitatta az embertelen bánásmód megtörténtét esetében, ugyanakkor a büntetés-végrehajtási intézmények állapota miatt nem volt képes az állam biztosítani az emberhez méltó fogvatartási körülményeket részére, holott ez az Alaptörvényből fakadó kötelezettsége lenne. A hivatkozott 5.Bpkf.1123/2019/2. számú végzés ezért a panasz szerint sérti az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében foglaltakat, mivel az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények tekintetében a sérelmei nem kerültek kompenzálásra.
- [11] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán egyfelől a tárgyaláshoz való joga, másfelől a fegyverek egyenlősége elvének sérelmét állította.
- [12] Az indítványozó előadta, hogy az eljáró bíróság elzárta mind a bizonyítás, mind a tárgyalás lehetőségétől annak ellenére, hogy „eljárásjogilag különösen hátrányos helyzetben lévő” fogvatartottnak számít. Az indítványozó a különösen hátrányos helyzetét azzal indokolta, hogy a büntetés-végrehajtási intézetekben a beadványoknak, kérelmeknek nincs olyan visszaellenőrizhető, zárt nyilvántartása, mely alapján a fogvatartott megismerhetné az általa átadott dokumentum aktuális állapotát. Nincs olyan átadás-átvételi rendszer, mely garantálná azt, hogy a fogvatartotti beadványok, dokumentumok átadásra kerültek a nevelőtiszt, illetve a címzett részére, így a panasz benyújtását csupán a saját nyilatkozatával, illetve a volt fogvatartott társai nyilatkozataival tudta volna alátámasztani, erre azonban az eljáró bíróság nem adott lehetőséget. A tárgyalás és bizonyítási indítványai teljeskörű mellőzésével a bíróság az indítványozót az egyetlen lehetséges „fegyver” használatától zárta el. Álláspontja szerint a bíróság „a fegyverek egyenlőségének megsértését – esetünkben a tárgyalás és bizonyítás mellőzését – nem valamely fél által tanúsított magatartás jogszabályi rendelkezéssel történő összevetésével indokolta, hanem jogszabályt indokolt jogszabállyal. [...] Tehát a bíróság a tételes jogot, jogellenes célra, a fegyverek egyenlőségének elvonására használta, követve az állam elvárását a BV kártalanítások ignorációja vonatkozásában.”
- [13] Az indítványozó álláspontjának és sérelmeinek alátámasztásául hivatkozott az ügyéhez kapcsolódó több releváns korábbi alkotmánybírósági döntésre, valamint az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjogára is.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [15] 3.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, továbbá az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdésének megfelelően határidőben előterjesztettnek minősül.
- [16] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az, az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt határozott kérelmet tartalmaz.

- [17] Az indítvány tartalmaz az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást, megjelöli az Alaptörvény – indítványozó álláspontja szerint – megsértett rendelkezéseit, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [18] Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének csak részben felel meg. A III. cikk sérelmét az indítványozó kizárólag azért állítja, mert a Budapest Környéki Törvényszék az indítványozó számára kedvezőtlen döntést hozott a kártalanítás kérdésében, és az alkotmányjogi panasz szerint a bíróság „ezzel legitímálta” a III. cikk (1) bekezdését sértő elhelyezési körülmények fenntartását. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban az alkotmányjogi panaszok elbírálhatósága szempontjából nem tekinthető önmagában alkotmányjogilag értékelhető indokolásnak, ha az indítvány kizárólag a bíróság jogalkalmazását, jogértelmezését, és a bírói döntés irányát vitatja, és további, alkotmányjogilag értékelhető indokolás nélkül a számára kedvezőtlen döntést magát tekinti alapjogi sérelemnek, márpedig jelen esetben az indítványozó pusztán azért állította a III. cikk (1) bekezdése Budapest Környéki Törvényszék ítélete általi megsértését, mert az eljáró bíróság úgy ítélte meg, hogy egy eljárási előfeltétel teljesülésének hiányában az indítványozó nem jogosult kártalanításra. Az Alkotmánybíróság ebben a körben azt sem hagyhatta figyelmen kívül továbbá, hogy a Budapest Környéki Törvényszék végzése nem az indítványozó fogvatartási körülményeinek kérdésében, hanem csupán egy eljárási kérdésben (nevezetesen, hogy az indítványozó előterjesztette-e a fogvatartása során a Bv. tv. szerinti panaszt) foglalt állást. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz ebben az elemében nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja követelményének.
- [19] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján ezt követően azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [20] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [21] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak. Az Alkotmánybíróság ugyanis az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja az indokolásban megjelölt bizonyítékok és érvek megalapozottságát, ahogyan azt sem, „[h]ogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket” {3462/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [22] A konkrét ügyben az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságnak a tényállás teljes tisztázására kellett volna törekednie, mely azonban nem teljesült, ugyanis a bíróság tárgyalás tartása nélkül, a bizonyítási indítványa mellőzésével elfogadta a büntetés-végrehajtási intézet által szolgáltatott adatokat.
- [23] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a Bv. tv. szerinti, alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás intézménye egy olyan eljárás, ahol a büntetés-végrehajtási bíró egyesbíróként jár el. A büntetés-végrehajtási bíró eljárására vonatkozó általános szabályokból megállapítható, hogy a büntetés-végrehajtási bíró a döntését a fogvatartottak kártalanítása esetén az iratok alapján is meghozhatja. A büntetés-végrehajtási bírónak nem kötelező, csupán lehetőség az elítélt nyilatkozatának beszerzése, vagy tárgyalás tartásának elrendelése {3360/2021. (VII. 28.) AB végzés, Indokolás [27]}. Ennek megfelelően önmagában az a tény, hogy az eljáró bíróság nem tartja szükségesnek tárgyalás tartását egy olyan esetben, amikor a vonatkozó eljárásjogi rendelkezések alapján nem kötelező tárgyalás tartása, nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg.
- [24] Az Alkotmánybíróság az indítványozó fegyverek egyenlősége sérelmével kapcsolatos érveivel összefüggésben az alábbiakat emeli ki. A Bv. tv. 144/B. § (2) bekezdése alapján a fogvatartott – fogvatartása alatt embertelen bánásmód miatt – benyújtott panaszát a benyújtástól számított tizenöt napon belül el kell bírálni. A büntetés-végrehajtási intézet parancsnokának a panasz alapján, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megléte esetén, e körülmények javítása vagy a sérelem ellensúlyozása érdekében meg kell tennie a szükséges intézkedéseket. Az intézkedésekről, illetőleg a panasz elbírálásáról a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka határozattal dönt.

- [25] Az eljáró másodfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó sem fogvatartása alatt, sem kártalanítási kérelmében nem sérelmezte a panasz elbírálásának elmaradását. Annak ellenére tehát hogy, a Bv. tv. rendelkezései alapján lett volna lehetősége erre felhívni a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokának, illetőleg az eljáró bíróságnak a figyelmét, az ügy irataiból nem lehetett megállapítani, hogy az indítványozó élt volna ezen lehetőséggel. Az indítványozó – állítása szerint – az elsőfokú döntés kézhezvételét követően szerzett tudomást arról, hogy a panasz nem került rögzítésre és elbírálásra, azonban a Bv. tv. rendelkezései alapján arra már a panasz benyújtását követő 15. nap eredménytelen elteltével alappal következtethetett volna. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az következik, hogy a bíróságnak az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal meg kell vizsgálnia, és ennek értékeléséről a döntésben számot kell adnia {legutóbb például: 3322/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [19]}, és nem tekinthető a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének, ha az eljáró bíróság kellő indokolással rögzíti, hogy az indítványozó valamely bizonyítási indítványának miért nem ad helyt. Figyelemmel arra, hogy az ügy iratai között egyetlen, az indítványozó által előadottakat valószínűsítő adat sem volt fellelhető, továbbá figyelemmel arra, hogy az indítványozó maga sem kifogásolta korábban az állítása szerint előterjesztett panasz elbírálásának elmaradását, az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz a fegyverek egyenlősége állított sérelmével összefüggésben sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, ekként e körben sem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.
- [26] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/172/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3472/2021. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.404/2020/10/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Marczingós László Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Hiánypótlásra kiegészített indítványában a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.404/2020/10/I. számú másodfokú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Fővárosi Törvényszék 13.G.41.609/2019/31-I. számú elsőfokú ítéletére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó 2008. március 10-én gépjármű vásárlása céljából deviza alapú kölcsönszerződést kötött. A szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasító elsőfokú döntést a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 2016. április 7-én kelt 14.Gf.40.254/2015/4/III. számú közbenső ítéletével részben megváltoztatta. A bíróság megállapította az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségét, és az érvénytelenség jogkövetkezményei tekintetében újabb határozat hozatalára utasította az elsőfokú bíróságot. Ezután a Fővárosi Törvényszék 2020. június 17-én kelt 13.G.41.609/2019/31-I. számú ítéletével az érvénytelenség okának kiküszöbölésével érvényessé nyilvánította a szerződést: a felek között kirovó pénznemre a forint vált, a bíróság pedig – azzal a céllal, hogy gondoskodjon az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értékegyensúlyának fenntartásáról, és megakadályozza bármelyik fél jogalap nélküli gazdagodását – az ügyleti kamat mértékét 10,64%-ban határozta meg. A Fővárosi Ítéltábla 2021. február 25-én kelt 14.Gf.40.404/2020/10/I. számú másodfokú ítéletével az elsőfokú döntést helybenhagyta.
- [3] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a szerződés érvényessé nyilvánítása úgy, hogy a bíróság az ügyleti kamat meghatározásával a „szerződésbe többlet tartalmat illesztett”, sérti az Európai Unió jogát, amely szerint a nemzeti bíróságok nem módosíthatják a tisztességtelen szerződési feltételeket. Ennek alátámasztására az indítványozó az Európai Unió Bíróságának a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelvvel kapcsolatos gyakorlatából citál ítéleteket. Kifejti, hogy e döntések kötik a nemzeti bíróságokat, és sérelmezi, hogy ezek helyett a támadott bírósági ítéletek a bírói gyakorlatra és a Kúria által felállított az ún. devizahiteles érvénytelenségi perek jogalkalmazási gyakorlatát vizsgáló Konzultációs Testület – jogszabálynak nem minősülő – iránymutatására hivatkoztak. Ez azt jelenti, hogy a bíróságok eloldották magukat a törvénynek való alávetettség követelményétől, továbbá nem indokolták meg, hogy a közösségi jog primátusának elvét miért tették félre. Az indítványozó úgy véli, emiatt sérült az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése.
- [4] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [5] 2.1. A Fővárosi Ítéltábla ítéletét a jogi képviselő a rendelkezésre álló elektronikus letöltési igazolás szerint 2021. március 9-én vette kézhez, a panaszt pedig 2021. április 14-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott végzéssel lezárt eljárásban felperes volt – fennáll, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.

- [6] A panasz azonban csak részben felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának, mert az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdése nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért arra alkotmányjogi panasz nem alapítható [lásd legutóbb például: 3383/2021. (IX. 24.) AB végzés, Indokolás [22]]. Szintén nem vizsgálható érdemben a támadott bírósági ítélet uniós joggal való esetleges ellentéte, mert az Alkotmánybíróságnak sem az Alaptörvény, sem az Abtv. alapján nincs erre vonatkozó hatásköre. Az „uniós jog értelmezése [...] alapvetően szakjogi kérdés. Még az előzetes döntéshozatali eljárások kezdeményezésének szakjogi kérdéseiben sem foglal állást az Alkotmánybíróság.” [3290/2021. (VII. 7.) AB végzés, Indokolás [33]]
- [7] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit egyebekben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (a szerződés érvénytelenségét a bíróság jogszabálynak nem minősülő ajánlást alkalmazva küszöbölte ki, továbbá nem reagált az indítványozó uniós jogi észrevételeire); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést (a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.404/2020/10/I. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a támadott bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a másodfokú bírói döntés, alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt az elsőfokú döntésre is kiterjedő hatállyal.
- [8] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [9] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat; 20/2017. (VII. 18.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [10] A második – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [11] Az indítványozó egyrészt azt sérelmezte, hogy a kúriai Konzultációs Testület jogszabálynak nem minősülő ajánlásának alkalmazásával a bíróság eloldotta magát a törvény alá vetettség követelményétől, másrészt, hogy a bíróság nem reagált az indítványozó uniós jogi észrevételeire. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban megállapította, hogy a bíróság az ügyleti kamat számítási módja tekintetében támaszkodott ugyan a Konzultációs Testület ajánlására, ez azonban nem értékelhető akként, hogy a döntését nem a jogszabályok alapján hozta volna meg. A Konzultációs Testület ajánlásának a döntés érvénytelenségebe való megindokolt bevonása mellett a Fővárosi Törvényszék 13.G.41.609/2019/31-I. számú ítélete részletesen, jogszabályi hivatkozások megjelölésével támasztotta alá az érvénytelenségi ok kiküszöbölésének módjára vonatkozó döntését (4–8. oldal). Az ítélet emellett kitért arra is, hogy a konkrét ügyben a bíróság miért nem tartotta alkalmazhatónak az indítványozó által hivatkozott uniós irányelvet, illetve a bíróság kifejezetten reagált az indítványozónak az Európai Unió Bírósága gyakorlatával kapcsolatos felvetésére is (lásd: Fővárosi Törvényszék 13.G.41.609/2019/31-I. számú ítélet, 8. oldal).
- [12] Jelen ügyben is hangsúlyozni kell, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró» szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtel-

lenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}

- [13] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek. Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványba foglaltak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetik fel.
- [14] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [15] 3. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz nem felelt meg törvényi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *f)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/917/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3473/2021. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bpkf.434/2020/4. számú végzése és a Gyulai Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 11.F.207/2020/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bpkf.434/2020/4. számú végzése és a Gyulai Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 11.F.207/2020/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] A Gyulai Törvényszék a 2017. augusztus 23-án kelt, 13.Beü.273/2017/4. számú és a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bpkf.III.616/2017/2. számú, 2017. október 25-én jogerős összbüntetési ítéletével a Békéscsabai Járásbíróság 2016. május 24-én kelt, 11.B.108/2015/113. számú és a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 9.Bf.336/2016/29. számú, 2017. február 20-án jogerős ítéletével kiszabott 1 év börtönbüntetést és a Gyulai Törvényszék 2016. március 23-án kelt, 13.B.102/2015/120. számú és a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.473/2016/57. számú, 2017. június 16-án jogerős ítéletével kiszabott 3 év 6 hónap börtönbüntetést összbüntetésbe foglalta, az összbüntetés tartamát 3 év 10 hónapban állapítva meg.
- [4] A Gyulai Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja az indítványozót a meghallgatását követően a 11.F.207/2020/7. számú végzésével a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárta. Indokolásának lényege szerint, mivel az indítványozó az ismert címein a büntetés letöltésének megkezdésére vonatkozó felhívást nem vette át, bejelentett lakcímén nem tartózkodott, és nem tett eleget a büntetések, intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 8. § (3) bekezdésében előírt, lakcímben történő változás bejelentésére vonatkozó kötelességének sem, ellene elfogatóparancs kibocsátása vált szükségessé, emiatt a Bv. tv. 87. § (1) bekezdése alapján ki kell zárni a feltételes szabadság kedvezményéből. A Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bpkf.434/2020/4. számú végzésével – tanácsulésen – az elsőfokú végzést helyes indokainál fogva helybenhagyta.
- [5] 3. Az indítványozó – hiánypótlásra történt felhívását követően kiegészített – alkotmányjogi panaszában a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bpkf.434/2020/4. számú végzése és a Gyulai Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 11.F.207/2020/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azokat ellentétesnek tartja az Alaptörvény II. cikkével, valamint XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésével.
- [6] Az indítványozó az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jog sérelmét az alábbiak szerint állította. Álláspontja szerint a bíróság nem vette figyelembe, hogy a büntetés letöltésének megkezdésére vonatkozó felhívást a meghatalmazottja vette át, de nem adta át részére, arról nem is tájékoztatta, így önhibáján kívül nem tudott eleget tenni a büntetés-végrehajtási intézet felhívásának. Az emiatt történő kizárása a feltételes szabadság kedvezményéből sérti az emberi méltóságát, a bíróság döntése számára mentális szenvedést okozott, szorongása és kisebbségi komplexusa alakult ki, megalázva és lealacsonyítva érezte magát. A bíróság eljárása az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata szerint alkalmas az embertelen és megalázó

bánásmód megállapítására. Ezen alapjog sérelme kapcsán hivatkozott továbbá a 23/1990. (X. 31.) AB határozatban és a 144/2008. (XI. 26.) AB határozatban foglaltakra is.

- [7] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részkövetelményének – a bírói pártatlanságnak – sérelmét arra alapította, hogy a feltételes szabadságra bocsátásáról döntő bírók korábban már eljárak vele szemben, így álláspontja szerint tőlük az ügy elfogulatlan és pártatlan megítélése nem volt elvárható.
- [8] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez való jog sérelme kapcsán pedig arra hivatkozott, hogy a másodfokú tárgyalás (tanácsülés) időpontjáról szóló értesítést késve vette át, emiatt nem volt kellő ideje a fellebbezésre történő felkészülésre, így nem volt lehetősége a 25/1991. (V. 18.) AB határozatban is részletezett védelemhez való jog érvényesítésére.
- [9] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [10] 4.1. Az Alkotmánybíróság elsőként a panasz határidőben való érkezését vizsgálva megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint határidőben nyújtotta be.
- [11] 4.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését, és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [12] 4.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény II. cikke és a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [13] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozót a panasszal támadott ügyben a bíróság – elítéltként – a feltételes szabadság kedvezményéből kizárta. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [14] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként jelöli meg, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [15] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {lásd például: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [16] Az indítványozó panaszában a bíróságok eljárását jogszabálysértésekre hivatkozással kifogásolta, azt állítva, hogy azok súlyuknál fogva az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmével jártak. Ezzel szemben az általa részletesen kifejtettek alapján az állapítható meg, hogy a panaszában írtakat az eljáró bíróságok a határozataik meghozatala során figyelembe vették.
- [17] Az Alaptörvény II. cikke kapcsán előadott jogsérelem vonatkozásában megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó az első fokon eljáró bíróság előtti meghallgatásán tett nyilatkozatai merőben eltérnek a panaszában előadottaktól, és az ott elmondottakat támasztják alá az ügy iratai is a büntetés letöltésének megkezdésére vonatkozó felhívás kézbesítését illetően. A panasszal támadott határozatot első fokon meghozó bíróság részletes indokolásából kitűnően az indítványozó az önhibáját ténybelileg el is ismerte.
- [18] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében írt alapjog panaszolt megsértése kapcsán kiemelendő, hogy a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 14. §-a nem tartalmaz olyan rendelkezést,

amely az alapügy(ek)ben eljáró bírót a büntetés-végrehajtás során folytatandó eljárásokból és a döntések meghozatalából kizárná (abszolút kizárási ok).

- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez való jog sérelme kapcsán pedig arra szükséges rámutatni, hogy az indítványozó által támadott másodfokú határozatot a bíróság a Be. 598. § (1) bekezdés g) pontja alapján tanácsulésen hozta meg, a (4) bekezdés szerint tájékoztatta az indítványozót a tanácsulés kitűzéséről, a tanács összetételéről és a tanácsulés időpontjáról. Az indítványozó a fenti értesítést valóban késve – a tanácsulést követően – vette át, azonban ez a késedelem az ügy eldöntését érdemben nem befolyásolta. Ennek kapcsán megjegyzendő az is, hogy az első fokon eljáró bíróság előtti meghallgatásán az indítványozó nyomban fellebbezést jelentett be a határozat ellen, amelyet szükségesnek indokolt, álláspontjának kifejtésére, a védelmére szolgáló tények kifejtésére a másodfokon eljáró bíróság határozatának meghozataláig lett volna lehetősége, ezzel azonban nem élt.
- [20] 5. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [21] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/420/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3474/2021. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VII.37.883/2020/5. számú ítéletével szemben benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Fábíán Ágoston ügyvéd által képviselt indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alkotmányjogi panasszal élt a Kúria Kfv.VII.37.883/2020/5. számú, 2021. április 29. napján átvett ítélete ellen, 2021. május 26-án. Kérte, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntés alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, tekintettel arra, hogy az sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint a XV. cikk (2) bekezdését; javasolta az ítélet megsemmisítését az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján, a Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650.110/2020/8. és az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.K.27.096/2019/5. számú ítéletére kiterjedő hatállyal. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [2] 1.1. A beadvány és mellékletei tartalma szerint, továbbá az első- és másodfokú ítélet, a kúriai ítélet, a 02/L100/1310-8/2018. ügyszámú nyugdíjbiztosítási hatósági nyilvántartásba történő bejegyzés tárgyban keletkezett határozat alapján azt lehet megállapítani, hogy az indítványozó hivatásos szolgálati jogviszonyát a foglalkoztatója a 2009. augusztus 26-án kelt parancsban – szolgálati nyugdíjra való jogosultságára tekintettel – felmentéssel 2010. április 2. napi hatállyal megszüntette. A foglalkoztató 2009. szeptember 3-i parancsa a jubileumi jutalom szempontjából megállapítható szolgálati idő kezdetét 1981. április 8. napjában határozta meg. Az indítványozó a 2010. április 2-i hatályú felmentését követően a nyugdíjbiztosítási szervnél szolgálati idő megállapítását kérte. A 2011. évben hozott határozatban a termelőszövetkezetben történt nyári munkavégzését szolgálati időként nem ismerték el; az indítványozó a határozatot tudomásul vette. Az illetékes hatóság 2018. szeptember 24-i határozatával – adategyeztetési eljárás eredményeként – az indítványozó részére az 1979. július 2. és 2017. április 30. közötti időszakra összesen 27 év 300 nap nyugdíjjogosultság elbírálásához figyelembe vehető szolgálati időt ismert el, melyen belül a foglalkoztató által kordedvezményre jogosító időtartam 18 év 250 nap.
- [3] Az indítványozó 2018. november 20-án kérelemmel fordult a foglalkoztatójához az elmaradt jubileumi jutalom megállapítása és kifizetése iránt. Kérelmét a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: régi Hszt.) 110. §-ára és a nyugdíjbiztosítási szerv által 1979. július 2. és 2017. április 30. közötti időszakra vonatkozóan elismert jogviszonyok adataira alapította. A foglalkoztató 2018. december 6-án tájékoztatta az indítványozót, hogy a szolgálati idő módosítása – a hivatkozott határozatban 1979. július 2. és 1982. július 22. közötti időszakban alkalmi fizikai munka jogcímen elismert 19 nap figyelembevételével – a vonatkozó jogszabályi rendelkezések [a fegyveres erők és a fegyveres testületek hivatásos állományának szolgálati viszonyáról szóló 1971. évi 10. törvényerejű rendelet (továbbiakban: Tvr.) és végrehajtási Szabályzata 192. és 193. pontjai] – alapján nem indokolt; az indítványozó szolgálati viszonya megszüntetésekor a 30 év után járó jubileumi jutalom kifizetése a régi Hszt. 110. § (1) és (3) bekezdés a)–b) pontjai szerint nem volt esedékes, erre leghamarabb 2011. április 8. napi hatállyal kerülhetett volna sor.
- [4] Az indítványozó bírósághoz fordult, módosított keresetében a volt foglalkoztatóját (alperest) a régi Hszt. 110. § alapján a 30 év szolgálati jogviszonyban töltött idő után járó jubileumi jutalom címén 3 havi távolléti díjnak megfelelő összeg megfizetésére kérte kötelezni. A közigazgatási és munkaügyi bíróság a keresetet elutasította. Az indítványozó fellebbezésére a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét – helyes indokainál fogva – helyben hagyta. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmére indult eljárásban a törvényszék ítéletét hatályában

fenntartotta. A bíróságok érvelésének lényege szerint az indítványozó jubileumi jutalomra vonatkozó igénye legkésőbb 2013. április 2. napján elévült.

- [5] 1.2. Az alkotmányjogi panasz – a közigazgatási és munkaügyi bíróság, a törvényszék és a Kúria eljárásának és döntéseiknek kritikája mellett, számos alkotmánybíróági határozatot idézve, utalva az Emberi Jogok Európai Bíróságára is – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése, valamint a XV. cikk (2) bekezdése sérelmére hivatkozik, vagyis a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog, a jogorvoslathoz való jog és hátrányos megkülönböztetés tilalma sérelmét állítja.
- [6] Az Abtv. 29. § szerinti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést az indítvány a tartalma alapján a következők szerint jelöli meg.
- [7] Arra hivatkozik, hogy „az elsőfokú bírósági döntés alapvető joggal való visszaélést valósított meg, az utólagosan jogellenesen a kereset elutasításában megnyilvánuló, ítélt dolgot eredményező korábbi bírósági eljárásnak a megindítása hiányának” az indítványozó terhére való értékelésével.
- [8] Azzal is érvel, hogy az elsőfokú bírósági döntés az Alaptörvény 28. cikkében meghatározott, valamint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 2. § (2) bekezdésében meghatározott követelményeknek („a bíróság a közigazgatási jogvitát tisztességes, koncentrált és költségtakarékos eljárásban bírálja el”) sem felelt meg; a másodfokú bíróság az alapjogsérelemmel sem értett egyet, megítélése szerint „az pedig nem jelenti a jogbiztonság sérelmét, hogy egyedi ügyben a felperes elévülés miatt nem tudta anyagi jellegű igényét érvényesíteni”.
- [9] A panasz tartalmazza, hogy „[a]z Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos, annak lényegi tartalmát érintő követelmények teljesülésének vizsgálata, és a jogszabályi környezet alkotmányjogilag aggályos tartalma alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősül”. A bíróságok a konkrét ügyben „formálisan biztosították a bírósági eljárás igénybevételét és a jogorvoslathoz való jog érvényesíthetőségét, – a Kúria és másodfokú bíróság döntésének indokolása is kizárólag az elsőfokú bíróság helyes indokainak kimondására szorítkozik – amelyek az eljárási garanciák kiteljesedéséhez és a bíróság végleges döntéshozatalhoz való követelményének nem felelnek meg”.
- [10] Utalt arra, hogy a bíróságok figyelmen kívül hagyták az Alaptörvény 28. cikkében meghatározott követelményeket, elzárták hatósági döntésen alapuló igénye érvényesítésétől. A bírósági döntések *contra legem* jogalkalmazást valósítanak meg, mert figyelmen kívül hagyták a régi Hszt. 12. § (3) bekezdését („ha a jogosult az igényét menthető okból nem tudta érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított 6 hónapon belül ezt akkor is megteheti, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból 6 hónapnál kevesebb van hátra”). „A bíróságok nemcsak az elévülés megállapításával, hanem a tulajdonosi váromány el nem ismerésével és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmével, továbbá az indokolatlan hátrányos megkülönböztetéssel alapjogsérelmet okoztak.”
- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] 3. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a benyújtásra nyitva álló hatvan napos határidőn belül nyújtotta be.
- [13] A panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés], tartalmazza ugyanis azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont, Abtv. 26. § (1) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; indokolást arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [14] Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett azt, hogy az indítványozó érintettségének fennállása megállapítható-e a jelen esetben. Az indítványozó érintettségét az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja megalapozza: a bírósági eljárásban fél volt.
- [15] 3.1. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdéséből következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak, és valójában e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [16] 3.2. Az Alkotmánybíróság a jogorvoslathoz való alapvető jog tartalmát elemezve korábbi határozataiban megállapította azt, hogy a jogorvoslathoz való jog követelményét az egyfokú fellebbezési rendszer is kielégíti, de a törvényhozó ezen túlmenő jogorvoslati lehetőséget is adhat {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 68; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [85]}. Az Alaptörvény nem tartalmaz előírást arra vonatkozóan, hogy hogyan épüljön fel hazánkban a jogorvoslat rendszere. Nem található az Alaptörvényben rögzített követelmény azzal kapcsolatosan sem, hogy a jogorvoslati fórumrendszer hány fokon biztosítsa az érintett alapjog gyakorlását. Ennek megfelelően a jogorvoslati eljárás egyfokú kialakítása az Alaptörvény kívánalmainak teljességgel eleget tesz {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}.
- [17] Az indítványra okot adó ügyben az indítványozó a foglalkoztató döntése ellen keresettel fordult a bírósághoz [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], jogorvoslatként [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] az elsőfokú határozat ellen fellebbezéssel, a másodfokú határozat ellen rendkívüli jogorvoslattal, felülvizsgálattal élt. A bíróság valamennyi eljárásban ítélettel döntött. Valamennyi eljárásban az indítványozó félként vett részt, észrevételeit előadhatta.
- [18] Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján a fentiekre figyelemmel nem állapítható meg, hogy a Kúria döntésével kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek a jogorvoslathoz való jognak a panaszban állított sérelmét illetően fennállnának.
- [19] 3.3. A bíróságok ítéleteivel kapcsolatban a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmének megvalósulását az indítványozó abban látta, ahogyan a jubileumi jutalom iránti igénye elévülését a három bírói döntés elbíráltta. Az első fokon eljáró bíróság részletesen indokolta ítéletét, a foglalkoztató jubileumi jutalomra vonatkozó döntéséről, az indítványozó igénye megalapozottságáról érdemben döntött, és valamennyi, az ügyben az indítványozó által felhozott érvet értékelése horizontjába emelt. A bíróság – a régi Hszt. 12. § (1), (2), (3), (4) bekezdései értelmezésével – kiemelte, hogy az indítványozó igényének elévülése legkésőbb a hivatásos szolgálati viszony megszűnésével elkezdődött, mert az indítványozó csak az alperesnél fennállt szolgálati viszonyában volt jogosult az általa követelt jubileumi jutalomra. A bíróság az elévülés nyugvása körében – a régi Hszt. 12. § (3) bekezdése alkalmazásával – azzal érvelt, hogy az indítványozó már a hivatásos szolgálati jogviszonyának megszűnését követően kérte a szolgálati idő megállapítását a nyugdíjbiztosítási szervtől, amely eljárásban és ezt követően is lett volna lehetősége arra, hogy további szolgálati idő elismerése érdekében eljárást kezdeményezzen; a 2011-ben hozott szolgálati idő megállapítására vonatkozó közigazgatási határozatot elfogadta, olyan menthető okot nem jelölt meg, amely akadályozta az igénye érvényesítésében 2010 áprilisa és 2018 decemberre között, önmagában nem elégséges indok, hogy kellő bizonyítékok hiányában nem látta eredményre vezetőnek a hatósági vagy bírósági eljárás kezdeményezését.
- [20] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a jubileumi jutalom szempontjából megállapított szolgálati idő kezdő időpontját módosító parancsokat, a jogviszony megszüntetésére és az elszámolásra vonatkozó parancsokat a jogorvoslati kioktatás ellenére az indítványozó panasszal nem támadta, három éven belül követeléssel nem élt az alperes irányában; a 2018-ban határozattal elismert tizenkilenc munkavégzéssel érintett napról az indítványozó a szolgálati jogviszony megszüntetésekor is tudott, arról tudnia kellett. A Kúria azt vette alapul, hogy a tényállást érintően nem volt vita a felek között, a Kúriának is ezt alapul véve kellett a felülvizsgálati kérelemmel érintett jogszabályok alkalmazását vizsgálnia. A kúriai ítélet részletesen foglalkozik az elévülés egyes értelmezést igénylő kérdéseivel (Indokolás [36]–[42]).

- [21] A panaszban mindezekre figyelemmel nem szerepel olyan érv, amelyből arra lehetne megalapozottan következtetni, hogy az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek a panasz befogadását illetően fennállnak a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogot illetően. A bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik felhatalmazással {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [22] 3.4. A panasz értelmében az indokolatlan hátrányos megkülönböztetés a kereseti kérelem elutasításában állapítható meg. A panasz nem tartalmazza annak bemutatását, hogy miért merül fel a bírói döntésekkel kapcsolatban a hátrányos megkülönböztetés tilalma, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség. A panaszban foglaltak alapján nincs kellő következtetési alap annak megállapítására, hogy az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti feltételeket az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése tekintetében az indítvány teljesítené.
- [23] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a Kúria ítélete elleni panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alkalmazásával visszautasította.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2626/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3475/2021. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.092/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi személy indítványozó, csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője, dr. Fonnyadt Benedek ügyvéd útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.092/2021/2. számú végzése ellen, alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt, és kérte az Alkotmánybíróságot, hogy kötelezze a Kúriát a felülvizsgálat tárgyává tett Győri Törvényszék által hozott 1.K.701.642/2020/9. számú ítélet érdemi vizsgálatára.
- [3] 2. Az alapul szolgáló ügyben jelzálogjoggal terhelt ingatlanok adás-vételével kapcsolatos bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést végzett az adóhatóság. Ennek során az indítványozónál általános forgalmi adónem tekintetében az adóhatóság adóhiánynak minősülő adókülönbözetet állapított meg, és késedelmi pótlékot szabott ki. Az indítványozó fellebbezése nyomán született másodfokú határozattal szemben az indítványozó keresetet nyújtott be. A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.297/2017/38. számú ítéletével a határozatot hatályon kívül helyezte és új eljárást rendelt el. Egyben előírta, hogy a megismételt eljárásban az adás-vétel útján felperes tulajdonába került, majd rövid időn belül tovább értékesített ingatlanokra bejegyzett terhek adásvételi szerződés időpontjában fennálló aktuális értékét kell feltárni, szükség esetén könyvszakértő bevonásával, és annak alapul vételével kell meghatározni a felperest a fordított adózás szabályai folytán terhelő adófizetési kötelezettség alapjául szolgáló piaci árat, és azt indokolni kell. Az elsőfokú adóhatóság a megismételt eljárásban adóhiánynak minősülő adókülönbözetet állapított meg, általános forgalmi adónemben, adóbírságot szabott ki és késedelmi pótlékot számított fel. A másodfokon eljáró hatóság helyben hagyta az első fokú határozatot. A határozat indokolása szerint az ingatlanokat terhelő jelzálogjog bejegyzések az ingatlanok egy részében az áfa fizetési kötelezettség alóli mentesülést, míg más ingatlanok esetében a fizetendő áfa alapjának csökkentését szolgálták.
- [4] Az indítványozó a másodfokú adóhatósági határozat ellen keresettel élt, azzal érvelve, hogy az adóhatóság nem követte a bíróság iránymutatását, és hogy az ügyletek atipikus volta igényelte az alkalmazott könyveléstechnikai megoldást. A Győri Törvényszék 1.K.701.642/2020/9. számú ítéletével a keresetet elutasította. Indokolása szerint a hatóság eleget tett a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatásnak. A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapítható, hogy a jelzálogjogok bejegyzésének valódi oka, hogy az adásvételi szerződés megkötésekor az ingatlanok vételára az azok után fizetendő áfa fizetési kötelezettség csökkentése érdekében minimális összegben kerüljön megállapításra. Az indítványozó a jogerős bírósági ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel élt.
- [5] A Kúria a kérelem befogadását a Kfv.I.35.092/2021/2. számú végzésével megtagadta azzal, hogy a befogadás feltételei nem állnak fenn. A Kúria végzése indokolásában kitért arra, hogy a felperesi kérelmező arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a bizonyításra vonatkozó eljárási szabályokat, ami hiányos tényálláshoz, látszólagos jogorvoslathoz vezetett, ezzel sértve a joggyakorlat egységére vonatkozó alapvető elvárás. A Kúria viszont azt állapította meg, hogy a bíróság részletesen bemutatott jogszabályi környezetben, alaposan feltárt tényállást értékelt, és a kialakult ítélkezési gyakorlat keretei között a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelem alapján történő vizsgálata meghaladná a kérelem befogadhatóságának kereteit. Ezen túlmenően a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 117. § (4) bekezdésére tekintettel

- a felperesi kérelmező által megjelölteken túl is – vizsgálta a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságát, azonban azt a Kp. által nevesített egyetlen okból sem találta befogadhatónak.
- [6] Az indítványozó a Kúria végzése ellen alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, álláspontja szerint a Kúria nem indokolta meg, hogy miért nem sérti a joggyakorlat egységét az, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Kp. bizonyításra vonatkozó eljárási szabályait, ami hiányos tényálláshoz és látszólagos jogorvoslathoz vezetett; de annak sem adta indokát, hogy miért nem tartja az indítványozó által felvetett jogkérdést különleges súlyú jogkérdésnek, és így a Kúria által nem befogadhatónak. Az indokolási kötelezettség elmulasztásával, alaptörvény-ellenesen hozott döntés elzárta a hatékony és érdemi jogorvoslattól, ezáltal sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés és XXVIII. cikk (7) bekezdés.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett bírósági végzéssel zárult ügyben felperes volt, az Abtv. 27. § (2) bekezdés *a*) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. Jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.092/2021/2. számú végzését – a letöltési igazolás szerint – 2021. április 9-én kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt 2021. június 8-án, határidőben, elektronikus úton nyújtották be az első fokon eljáró bíróságon. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [10] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontját, és az Abtv. 27. § (1) bekezdését, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, valamint a megsemmisíteni kért bírósági végzést, és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Beadványában előadta, hogy álláspontja szerint a bírósági végzés miatt ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel, ezzel részben eleget tett a határozott kérelem törvényi feltételeinek.
- [11] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [12] Az indítványozó a kúriai végzés elleni beadványában többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság elvének sérelmét állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]}. Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés {3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]; 3185/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [13]; 3403/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [13] A Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése ellen az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében állított sérelmeket illetően az Alkotmánybíróság korábban már állást foglalt a tekintetben, hogy a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, és alkotmányjogi panasszal támadható {lásd: 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [11]}. Azonban a jelen ügyben is fenntartja azt a korábbiakban kifejtett álláspontját, miszerint „[a] Kúria azon döntése, mely – a Kp. 118. § (1) bekezdése alapján – a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő peres féltől várja el, hogy a kérelem befogadhatóságát az ott taxatívén felsorolt valamely okra hivatkozva maga indokolja, és e jogszabályhelyet úgy értelmezi, miszerint a befogadás feltétele – a formai okokból történő visszautasíthatóságon túl – az ilyen okok

kérelmező általi, tartalmi jellegű bizonyítása, nem vet fel alkotmányossági problémát” {3023/2020. (II. 10.) AB végzés, Indokolás [18]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [21]}. Ezen túlmenően annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e, szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül {3365/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]; 3308/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [20]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [14] 4. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a* és *h*) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2503/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3476/2021. (XI. 12.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény 22. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.10.038/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője, dr. Biczó László ügyvéd útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, melyben a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nbjt.) 22. § (3) bekezdése, valamint a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.10.038/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és – utóbbinak a Fővárosi Törvényszék 34.Beü.20.871/2020/10. számú végzésére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. A kínai állampolgárságú indítványozó ellen a kínai büntető törvénykönyv egyes rendelkezései szerinti hitelezési csalás és sikkasztás miatt indult büntetőeljárás során nemzetközi elfogatóparancs kibocsátására került sor, az indítványozó kiadatása érdekében előzetes letartóztatása céljából.
- [4] A Fővárosi Törvényszék 34.Beü.20.775/2020/4-I. számú végzésével az indítványozó ideiglenes kiadatási letartóztatását rendelte el. A bíróság a végzésben rögzítette, hogy az ideiglenes kiadatási letartóztatást meg kell szüntetni, ha az elrendeléstől számított 40 napon belül, vagyis 2020. december 1-jéig a kiadatás iránti megkeresés nem érkezik meg. A bíróság rendelkezett arról is, hogy ha a kiadatási kérelem határidőn belül megérkezik, az indítványozó kiadatási letartóztatásának kezdő napja a kiadatási kérelem miniszterhez érkezésének napja; ebben az esetben az az ideiglenes kiadatási letartóztatás a kiadatási letartóztatás elrendeléséig tart. A Fővárosi Ítéltábla 5.Beüf.10.894/2020/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [5] 2.2. Az indítványozó védője 2020. december 2-án az ideiglenes kiadatási letartóztatás megszüntetését és az indítványozó szabadlára helyezését kezdeményezte. Kérése indokaként egyrészt hivatkozott az Nbjt. 25. § (1) bekezdésére, mely alapján szerinte az indítványozó fogvatartásának hiányzik a jogcíme; másrészt az időközben megérkezett kiadatási kérelemmel összefüggésben előadta, hogy a bíróság által az indítványozó emberi jogainak biztosítása érdekében vállalni kért garanciákat nem tartalmazza, vagyis hiányos, amit ezáltal úgy kell tekinteni, mintha meg se érkezett volna. Kifejtette továbbá, hogy a kiadatási letartóztatás elrendelése nem automatizmus, annak tárgyában a bíróságnak külön határoznia kellett volna, erre azonban nem került sor. Kiemelte, hogy az Nbjt. 22. § (3) bekezdése nem ad lehetőséget az ideiglenes kiadatási letartóztatás meghosszabbítására, az csak a kiadatási letartóztatás elrendeléséig tart.
- [6] A Fővárosi Törvényszék 34.Beüf.20.871/2020/10. számú végzésével a védői indítványt elutasította. Végzése indokolásában kifejtette többek között, hogy a kiadatási kérelem olyan eljárási jogsegélyi alapidokumentum, melyből a bíróság az Nbjt. 5. § (1) bekezdésében foglaltak fennállását, valamint az Nbjt. 12. § (1) bekezdésében írt kizáró okok fennálltát, vagy azok hiányát állapítja meg, és melynek hiányában a kért személy megkereső állam részére történő kiadására nem kerülhet sor. A különféle garanciavállalások ugyanakkor nem képezik

a kiadatási kérelmek szerves részét. Ebből következően az elsőfokú bíróság szerint a joghatás kiváltása szempontjából kizárólag a kiadatási kérelem határidőben történő megérkezésének van jelentősége.

- [7] Az indítványozó – védője által vélelmezett – szabadulási időpontja kapcsán a bíróság az ideiglenes kiadatási letartóztatást elrendelő határozatában rögzítette, hogy amennyiben a kiadatási kérelem határidőben megérkezik, az ideiglenes kiadatási letartóztatásban lévő személy esetében a kiadatási letartóztatás kezdő napja a kiadatási kérelemnek a miniszterhez érkezésének a napja. Ebben az esetben az ideiglenes kiadatási letartóztatás a kiadatási letartóztatás elrendeléséig tart. A törvényszék szerint az indítványozó szabadlábra helyezésére akkor kerülhetett volna sor, ha a kínai igazságügyi hatóságok a kiadatási kérelmet 2020. december 1. napjáig nem küldték volna meg. A bíróság szerint a kérelem határidőben történő megküldése esetén az ideiglenes kiadatási letartóztatás a kiadatási letartóztatás elrendeléséig tart, vagyis az ideiglenes kiadatási letartóztatás határideje külön bírói aktus nélkül is – *ipso iure* – meghosszabbodik a kiadatási letartóztatás elrendeléséig. Mindezek alapján a Fővárosi Törvényszék a védő ideiglenes kiadatási letartóztatás megszüntetése és a terhelt szabadlábra helyezése iránti kérelmét elutasította.
- [8] 2.3. Az indítványozó védője által benyújtott fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.10.038/2021/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Indokolásában rámutatott, hogy az ideiglenes kiadatási letartóztatás megszüntetésére legfeljebb akkor kerülhetett volna sor, ha annak elrendelésétől számított negyven napon belül a kiadatás iránti megkeresés nem érkezik meg. A másodfokú bíróság szerint az Nbjt. 22. § (3) bekezdésének megfelelő értelmezésen alapul annak rögzítése is, hogy a kiadatási kérelem határidőben való megküldése esetén az ideiglenes kiadatási letartóztatás a kiadatási letartóztatás elrendeléséig tart, úgy, hogy eddig az időpontig külön bírói döntés meghozatala nélkül meghosszabbodik. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy az adott ügyben a kiadatási kérelem 2020. november 26-án, tehát a negyven napos határidő lejárta előtt megérkezett a bíróságra is, így az ideiglenes kiadatási letartóztatás megszüntetésének és a kiadni kért személy szabadlábra helyezésének törvényi feltételei nem álltak fenn.
- [9] 3. Az indítványozó a fenti előzményeket követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyben az Nbjt. 22. § (3) bekezdése, valamint a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.10.038/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és – utóbbinak a Fővárosi Törvényszék 34.Beü.20.871/2020/10. számú végzésére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte. A fentiekén túl kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezés megsemmisítésére irányuló eljárást függeszse fel, és hívja fel a jogalkotót megfelelő szabályozás megalkotására.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint az Nbjt. 22. § (3) bekezdése sérti az Alaptörvény több rendelkezését, így a IV. cikket, a B) cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését, az alábbiak szerint.
- [11] Az indítványozó szerint az Nbjt. 25. § (1) bekezdésében rögzített negyven napos időtartam nem megfelelően részletes és nélkülözi az alapjogi garanciákat. A támadott rendelkezés szerint az ideiglenes kiadatási letartóztatásban lévő személy esetében a kiadatási letartóztatás kezdőnapja a kiadatási kérelemnek a miniszterhez történő érkezésének napja. Ebben az esetben az ideiglenes kiadatási letartóztatás a kiadatási letartóztatás elrendeléséig tart. Az Nbjt. 25. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy az ideiglenes kiadatási letartóztatást meg kell szüntetni, ha annak elrendelésétől számított negyven napon belül a kiadatás iránti megkeresés nem érkezik meg. Az indítványozó szerint a fenti rendelkezések révén előállhat az a helyzet, hogy az ideiglenes kiadatási letartóztatás áttörheti a negyven napot, és automatikusan meghosszabbodik bírói döntés nélkül. Érvelése szerint az eljáró bíróságok tévesen értelmezték az Nbjt. 22. § (3) bekezdését és 25. § (1) bekezdését, ugyanis az ideiglenes kiadatási letartóztatás a törvényben meghatározott negyven napon túl lejár (azaz nem hosszabbodik meg), ha ez idő alatt nem kerül sor a kiadatási letartóztatás elrendelésére. Az Nbjt. 11. § (3) bekezdése nem alapozza meg az Nbjt. 20. § (1) bekezdés *h*) pontja szerinti külön, indokolt végzés meghozatalát igénylő döntés mellőzését. Ezt támasztja alá szerinte az Nbjt. 25. § (1) bekezdésének második mondata is. Ráadásul az elsőfokú bíróság érvelésének elfogadása azzal járna, hogy az Nbjt. 26. § (1) bekezdés alapján hat hónapig bármikor meg lehetne hozni a kiadatásról való döntést. A helytelen jogértelmezés megfosztja a kiadni kért személyt és a védőt attól, hogy az „automatikus meghosszabbodás” ellen jogorvoslással éljen, ezzel sérül a védelemhez és a jogorvoslathoz kapcsolódó jog. Az indítványozó szerint vele szemben az ideiglenes kiadatási letartóztatás meghosszabbítására indokolt bírói döntés nélkül került sor.

- [12] A bírói döntések alaptörvény-ellenességével összefüggésben az indítványozó arra is hivatkozott, hogy az azokban megjelenő, az ideiglenes kiadatási letartóztatásnak a kiadatási letartóztatás elrendeléséig tartó automatikus, *ipso iure* meghosszabbodására vonatkozó jogértelmezés alkotmányjogilag aggályos.
- [13] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének állított sérelme körében utalt arra az indítványozó, hogy az Nbjt. nem rendelkezik arról az esetről, ha a kiadatási kérelem hiányossága miatt nem kerülhet sor a kiadatási letartóztatás elrendelésére. Álláspontja szerint a bíróságok ezt a joghézagot úgy értelmezik, hogy az ideiglenes kiadatási letartóztatás a kiadatási letartóztatás elrendeléséig automatikusan meghosszabbodik. Az indítványozó szerint ez a jogértelmezés nem világos, alaptörvényt sértő, és a jogbiztonság sérelmét okozza.
- [14] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét is állította, annak részkövetelménye, az észszerű idő követelményének sérelme okán, utalva annak kiemelt jelentőségére.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltóság sérelmét is állította. Véleménye szerint az Nbjt. 22. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a kiadatási letartóztatás legfeljebb hat hónapig tarthat, és az egy alkalommal legfeljebb hat hónappal meghosszabbítható. Ezzel szemben az ideiglenes kiadatási letartóztatásra vonatkozóan csak annyit mond az Nbjt., hogy meg kell szüntetni, amennyiben az elrendelésétől számított negyven napon belül nem érkezik kiadatási megkeresés. Vagyis az indítványozó szerint az Nbjt. nem tartalmaz rendelkezést arra az esetre vonatkozóan, ha a kiadatási kérelem hiányos vagy más ok folytán ütközik akadályba a kiadatási letartóztatás elrendelése.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [17] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [18] 4.1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a bírói döntések alaptörvény-ellenességét állító indítvánnyal összefüggésben a következőket állapította meg.
- [19] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [20] Az Alkotmánybíróság ezért mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a panasz a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.10.038/2021/3. számú végzése tekintetében megfelel-e az Abtv. 27. § (1) bekezdésében írt feltételeknek.
- [21] Az Nbjt. 26. § (1) bekezdése szerint a kiadatás kérdésében – függetlenül attól, hogy a megkeresés a büntetőeljárás lefolytatását, vagy szabadságvesztés büntetés, illetve szabadságelvonásával járó intézkedés végrehajtását célozza – a miniszter dönt. A miniszter döntését megelőzően a kiadatási eljárásban eljárni jogosult bíróságok a kiadatás feltételeinek fennállása esetén kényszerintézkedést alkalmaznak, amelynek célja a nemzetközi elfogatóparanccsal érintett személy kiadatási eljárásban való személyes jelenlétének, valamint (büntetőeljárás lefolytatására irányuló megkeresés esetén) a nemzetközi elfogatóparancsot kibocsátó államban lefolytatandó büntetőeljárás során történő rendelkezésre állásának a biztosítása {lásd: 3025/2014. (II. 17.) AB határozat, Indokolás [32]–[33]}.
- [22] Az Alkotmánybíróságnak következetes a gyakorlata a tekintetben, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén nem minősülnek sem az ügy érdemében hozott, sem a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek a „kényszereszközök alkalmazását elrendelő határozatok” {lásd: 3254/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [3]–[4]; megerősítve: 3223/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság azt is leszögezte korábban, hogy a büntetőeljárás során, a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt a terhelt személyi szabadságát érintő – a kényszerintézkedés elrendeléséről, fenntartásáról vagy megszüntetéséről rendelkező – bírói döntés „az eljárás

- során hozható legsúlyosabb »közbenső« határozat” {10/2007. (III. 7.) AB határozat, ABH 2007, 211, 221; megerősítve: 3036/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [6]}, ennélfogva „nem ügydöntő határozat, mert nem a büntetőjogi főkérdésről szól” {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [23] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.10.038/2021/3. számú végzése nem minősül sem az ügy érdemében hozott bírósági döntésnek, sem az eljárást befejező egyéb döntésnek, ezért az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt törvényi feltételeknek, így érdemi vizsgálatára nincsen mód {legutóbb hasonlóan lásd: 3194/2015. (X. 7.) AB végzés, Indokolás [4]–[8]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: indítvány a bírói döntések alaptörvény-ellenessége tekintetében a határozott kérelem követelményeinek sem felel meg, tekintve, hogy az indítványozó nem jelölte meg az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését, valamint panaszja indokolása az Nbjt. támadott rendelkezésével kapcsolatos.
- [25] 4.2. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszában az Nbjt. 22. § (3) bekezdésének alaptörvény-ellenességét állította az Alaptörvény több rendelkezésével összefüggésben.
- [26] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés alapján abban az esetben fordulhat az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszal az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Szemben az Abtv. 27. §-ban foglaltakkal, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz befogadásának nem előfeltétele, hogy a támadott jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alkalmazására az ügy érdemében hozott vagy eljárást befejező döntés esetében kerüljön sor. Ennek megfelelően a befogadási feltételek teljesítése mellett a támadott bírósági döntések nem az ügy érdemében hozott vagy eljárást befejező volta – az Alkotmánybíróság gyakorlatából is következően – nem jelenti akadályát a támadott rendelkezések alkotmányossági vizsgálatának.
- [27] Az Alkotmánybíróság mindazonáltal megállapította, hogy az indítványozó panaszában a kifogásolt jogszabályi rendelkezés kapcsán formálisan ugyan nem, azonban indítványa tartalmát tekintve kifejezetten jogalkotói mulasztás megállapítását kérte.
- [28] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata alapján az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotói mulasztás megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során hivatalból alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza, így annak indítványozására senki nem jogosult. Ennek megfelelően nem alkalmas az indítvány érdemi elbírálásra, ha nem tartalmaz világos kérelmet az alkalmazandó jogkövetkezményre, vagy olyan jogkövetkezmény alkalmazását kéri – mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítása –, amelynek indítványozására az indítványozó nem jogosult {lásd például: 3217/2015. (XI. 10.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]; 3330/2017. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [19]–[20]; 3222/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság megerősítve a fenti gyakorlatát, a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Abtv. 46. § (1)–(2) bekezdése a jogalkotói mulasztás megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során hivatalból alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza, így annak indítványozására az indítványozó jelen ügyben sem volt jogosult.
- [30] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz egyrészt nem felelt meg az Abtv. 27. §-ában foglalt követelményeknek, másrészt az indítványozó nem volt jogosult a panasznak a fenti tartalommal való előterjesztésére, ezért az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz sem volt befogadható. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/914/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3477/2021. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.902/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselőjén (dr. Litresits András ügyvéd) keresztül az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) Abtv. 27. § alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Pfv.IV.20.902/2020/5. számú, továbbá a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.085/2020/4. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, mivel az az indítvány szerint a hivatkozott ítéletek sértik az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdését, valamint a 28. cikkét.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy alperese által üzemeltett hírportálon 2019. szeptember 21-én megjelent egy cikk „Gyurcsány embere közel kétmilliárdos kárt okozott Szolnoknak – most az ellenzék polgármester-jelöltje” címmel, amelyben egy eredetileg az izsolnok.hu portálon megjelent állítást vettek alapul. A cikkben arról írtak, hogy az indítványozó 2002-2006 között Szolnok város alpolgármestereként a pénzügyekért és az önkormányzat vagyongazdálkodásáért felelt, és ezen pozíciója során 70 önkormányzati tulajdonban lévő ingatlant értékesített összesen 1,698 milliárd forint értékben. Később ezt annyiban pontosították, hogy az ingatlanok eladója természetesen az önkormányzat volt, az indítványozó csak a szerződéseket aláíró személy volt. A károkozás a cikk szerint azáltal valósult meg, hogy az ingatlanokat a valós értékük alatt adták el, másfelől pedig az önkormányzat elesett az ingatlanok után – az évek alatt – beszedhető bérleti díjaktól. Az első kérdés kapcsán a cikk az ingatlanok után kapott összeget azok 2019-es értékével vetette össze, az utóbbi tekintetében pedig a bérleti díjaknak az eladás és 2019 közötti becsült összegével számolt. A cikk konkrét épületeket is felhozott példaként, ahol az egyik esetében a 2004-es illetékhivatali becslést vették alapul, amelyhez képest az értékesítés féláron történt.
- [3] Az indítványozó 2019. szeptember 28-án terjesztette elő sajtó-helyreigazítási kérelmét az alpereshez, amelyet az határidőben nem teljesített, ezért az indítványozó a Fővárosi Törvényszékhez fordult. Keresetében hivatkozott az Alkotmánybíróság 8/2018. (VII. 5.) AB határozatára is, amely szerint egy cikk címe önállóan is értékelendő egy helyreigazítási kérelem elbírálása során. Az indítványozó kifogásolta a cikk azon állítását, miszerint ő önálló döntési kompetenciával rendelkezett volna az ingatlanok eladása kapcsán, mivel minden ingatlan eladást testületi döntés előzött meg. Álláspontja szerint a károkozás feltételezése is valótlan, mivel a cikk azzal számolt, hogy az eladások időpontja és 2019 között nem növekedtek az ingatlan árak.
- [4] Az alperes ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a cikkbeli ügyletek valósága alátámasztott, az értékbecslések alatti áron történő értékelés is tényszerű, álláspontjuk szerint pedig a képviselői minőség szükségszerűen együtt jár a döntéshozatalban való részvétellel és az ezzel járó felelősséggel is. Az alperes állításait egy másik cikkel, valamint egyéb okiratokkal kívánta igazolni.
- [5] Az elsőfokú bíróság a kérelmet megalapozottnak ítélte és az alperest kötelezte a helyreigazítás közzétételére. Az elsőfokú bíróság a Polgári Törvénykönyv, valamint a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény, továbbá a PK 12. és a PK 14. számú állásfoglalások alapján megállapította, hogy az alperesnek a valótlan tényekért akkor is helyt kell állnia, ha azokat nem ő fogalmazza meg, hanem más állításait változtatás nélkül teszi közzé, a sajtóközleményt pedig mindig a maga egészében kell vizsgálni, azaz a társadalmilag kialakult közfelfogás alapján. Az elsőfokú bíróság szerint a cikkből arra lehetett következtetni, hogy az indítványozó meghatározó befolyást gyakorolt az önkormányzat ingatlaneladásra irányuló döntésének meghozatalában, és ezzel jelentős kárt okozott. Az elsőfokú bíróság szerint ezt az alperesnek kellett volna bizonyítania. Erre azonban nem került sor, ezt önmagában csak az alpolgármesteri minőségével igazolták.

Emellett az elsőfokú bíróság szerint a kár bekövetkezésére tett következtetés sem volt megalapozott, már csak az időtávlat, valamint a ráfordítási költségek figyelmen kívül hagyása miatt sem. Mivel az alperes nem tudott eleget tenni bizonyítási kötelezettségének, ezért az elsőfokú bíróság helyt adott az indítványozó helyreigazítási kérelmének.

- [6] 1.2. Az elsőfokú bíróság döntésével szemben az alperes fellebbezéssel élt a Fővárosi Ítéltáblához, amely az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította.
- [7] Az alperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a cikkben megfogalmazott állítások véleménynek és nem tényállításnak voltak tekinthetők, mivel egy közéleti szereplőnek (az indítványozónak, akkor alpolgármesternek) a tevékenységéről fogalmazott meg kritikát. A cikkben megfogalmazott állítások valóságosak voltak, hiszen az adásvételi szerződéseken az indítványozó aláírása szerepelt, és az ingatlanok értékesítésével Szolnok városa kárt szenvedett. A fellebbezés szerint az indítványozónak mint közszereplőnek tűnie kellett volna a túlzó kritikát is.
- [8] A másodfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, a tényekből okszerűtlen következtetéseket vont le, így ellentétes az anyagi joggal. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a sajtó elsődleges feladata a közérdeklődésre számot tartó események bemutatása (a közhatalom ellenőrzése, a választópolgárok ilyen eseményekről való informálása), a politikai vitákban pedig az abban részt vevőknek tűniük kell a kritikákat, amely során ezen szereplőknek a személyiség védelme csak szűk körben korlátozhatja a szólás- és sajtószabadságot. A másodfokú ítélet szerint a sajtó, tájékoztatási kötelezettsége kampányidőszakban (amikor a jelen ügy szerinti esemény is zajlott) kiemelten fontos, amelyet az Alkotmánybíróság is megerősített több döntésében [lásd többek között a 3096/2014. (IV. 11.) AB határozatot]. Ennek során a közéleti szereplőknek az éles véleménynyilvánításokat is tűniük kell. A fentiek figyelembevételével a másodfokú bíróság megállapította, hogy a tárgybeli ügyben közétett cikk az önkormányzati választások kampányidőszakában, az önkormányzat gazdálkodásával összefüggő, az egyik jelölthöz kötődő eseményről tájékoztatott, durva, sértő és becsmérlő kijelentésektől mentesen. Erre tekintettel a közlés a közügyek szabad vitatásával összefüggő volt, amire tekintettel a cikk a véleménynyilvánítás szabadságának magasabb szintű oltalmát élvezte.
- [9] A másodfokú bíróság szerint a cikk állításai értékítéletnek és nem tényállításnak minősültek, amelyeket amúgy több esetben konkrét okiratokkal is alátámasztott. Az ingatlanok értékbecslésére és az ingatlanok bérbeadásából származó bérleti díjak kalkulálására vonatkozó megfogalmazások az újságíró szabad megnyilvánulási formái közé tartoztak. Az indítványozó ezen ügyletekben betöltött szerepe (minthogy ő írta alá ezen szerződéseket) pedig az újságíró véleményét közvetíti az olvasók felé, mivel az indítványozónak az ügyletekben való részvételére utal. A cikk ugyanis a másodfokú bíróság szerint nem állította, hogy egyedül az indítványozó döntött volna az ügyletek létrejöttéről, csak azt, hogy ő volt aki törvényes képviselőként eljárva aláírta ezen ügyleteket. Mindezek alapján a másodfokú bíróság szerint az indítványozónak (mint közszereplőnek és mint polgármester-jelöltnek) tűnie kellett a vele szemben megfogalmazott kritikákat, ezért a helyreigazítási kérelemnek nem volt alapja.
- [10] 1.3. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel (amelyben arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság tévesen tekintette a cikkben megfogalmazottakat véleménynek és nem tényállításnak) fordult a Kúriához, amely ítéletében a másodfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.
- [11] Az ítélet indokolásában a Kúria elsősorban azt vizsgálta meg, hogy a cikk állításai értékítéletnek vagy tényállításnak minősülnek-e. Ennek során első körben megállapította a Kúria, hogy a cikk egy a közügyek megvitatására irányuló eseményről tájékoztatott, ezért az abban foglaltak a véleménynyilvánítás szabadságának magasabb oltalma alá esnek. Azt is figyelembe vette a jogerős ítélet, hogy a cikk kampányidőszakban született, ahol az indítványozó is indult a polgármesteri tisztség elnyeréséért, amely azért is fontos körülmény, mert az Alkotmánybíróság szerint ilyenkor még fokozottabban férnek bele a túlzó állítások, amely tekintetében arra is figyelemmel kell lenni, hogy a cáfolat, ellenvélemény közzétételének is nagyobb tér kínálkozik. A Kúria érvelése szerint az ügyben lényeges körülmény az is, hogy egy kampányidőszakban a jelöltek alkalmasságának kérdését a sajtó is vizsgálhatja, ezzel részt vehet a politikai vita alakításában. Ezért egy ilyen helyzetben az adott írást nem csak a bizonyíthatósági teszt alapján kell megítélni, hanem azt is figyelembe kell venni, hogy a választópolgárok azt hogyan értékelik az adott jelölt alkalmasságának megítélése során. Ezekre tekintettel a Kúria

álláspontja szerint helytálló a másodfokú bíróság azon megállapítása, miszerint a cikk egy az indítványozó alkalmasságának kérdésére irányuló politikai vélemény volt.

- [12] 1.4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria és a másodfokú bíróságok ítéleteinek a megsemmisítését, mivel álláspontja szerint az ítéletek az Alaptörvény több rendelkezését is sértik. Véleménye szerint a Kúria és a másodfokú bíróság döntése a józan észbe ütközik és sérti a jó hírnevét. Álláspontja szerint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, hogy a Kúria és a másodfokú bíróság ok nélkül figyelmen kívül hagyta a hatályos jogot, önkényes jogértelmezést folytatott. A cikkben tényszerű állításokat tettek, tényszerű számításokra alapozva állításait (amelyeknek viszont véleménye szerint a kiindulópontja téves volt), ennek ellenére a Kúria és a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy ezek a szerkesztői szabadságon alapuló véleménynyilvánítás körébe tartoztak. Ezen számítások véleménye szerint kreáltak voltak, és súlyos hibája a kúriai és a másodfokú bírósági ítéletnek, hogy ezeket hitelesnek fogadták el. Álláspontja szerint a fentieket támasztja alá az is, hogy a Fővárosi Ítéletábrla több olyan döntést is hozott, amelyben kifejtette, hogy a „kárt okoz” kifejezés tényállításként minősül. Mindezek pedig véleménye szerint sértik a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot.
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is kifejtette, hogy az alperest azt sem menti ki a sajtó-helyreigazítási kérelem alól, hogy ő az információt csak tovább osztotta, mivel az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ez nem menti fel az érintett sajtóorgánumokat a felelősség alól [sőt a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat szerint ebben az esetben az érintett sajtóorgánumtól még nagyobb körültekintés is elvárható]. Mindezek alapján a Kúria és a másodfokú bíróság döntései a jó hírnévhez való jogának a sérelmét is eredményezték.
- [14] Alkotmányjogi panaszában azt is kiemelte, hogy az Alkotmánybíróság 3217/2020. (VI. 19.) AB határozatban írtakkal szemben nem volt lehetősége a cáfolat közzétételére sem, mivel a cikk megjelenése (2019. szeptember 21.) és az önkormányzati választások napja (2019. október 13.) között kevés idő telt el, a választásokon pedig nagyon kevés szavazattal ugyan, de alul maradt. Ugyancsak kiemelte panaszának indokolásában, hogy a cikk állításai már csak azért sem voltak megengedhetőek, mivel a szabad kampányolás nem jelenti azt, hogy a jelöltekről bármilyen valótlan információ vagy állítás szabadon terjeszthető.
- [15] 1.5. Az alkotmányjogi panasz beérkezését követően az alapügy alperese írásban fejtette ki álláspontját az indítványozó érveléséről.
- [16] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [17] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [18] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a Kúria és a Fővárosi Ítéletábrla ítéletének alaptörvény-ellenességét Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdésének, továbbá 28. cikkének sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [19] 2.2. A Kúria ítélete ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [20] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló bírósági eljárás felperese nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági ítélettel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, tehát jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [21] A fentiek mellett megállapítható, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.

- [22] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott többek között az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].
- [23] 2.4. Az indítványozó indítványában hivatkozott az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmére is. Ezen alaptörvényi rendelkezések kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek, ugyanis ezen alaptörvényi rendelkezés vonatkozásában az indítványozó nem adott elő (az érintett alapjogokra nézve önálló) alkotmányjogilag értékelhető érvelést az ügye vonatkozásában.
- [24] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában csupán az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát idézte anélkül, hogy azokból érdemi következtetéseket vont volna le a hivatkozott alaptörvényi rendelkezések és az ügye tekintetében. Emellett az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdése vonatkozásában elsősorban a támadott ítéletek tartalmi felülvizsgálatának szükségességét látta indokoltnak. E tekintetben azonban az Alkotmánybíróság több döntésében is kifejtette, hogy a bíróságok ítéleteinek szakmai felülvizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Alapjogi szempontból az Alkotmánybíróság csak az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdése tekintetében tudta volna értékelni a Kúria (és a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla) ítéletét, ezen alaptörvényi rendelkezésre azonban az indítványozó az indítványában kifejezetten nem hivatkozott, így határozott kérelem hiányában az Alkotmánybíróság nem tudott ezen alapjog tekintetében érdemi vizsgálatot lefolytatni.
- [25] Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az indítvány az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdése tekintetében nem felel meg a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mivel – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az indokolás hiánya {lásd többek között: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadálya.
- [26] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/962/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG NORMATÍV HATÁROZATAI, VALAMINT AZ EGYÉB SZERVEZETI, MŰKÖDÉSI ÉS SZEMÉLYI ÜGYEKBEN HOZOTT HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1007/2021. (XI. 10.) AB TÜ. HATÁROZATA

az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1004/2020. (IV. 30.) AB Tü. határozat módosításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 50. § (2) bekezdés c) pontjában és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 23. § (1) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján – tekintettel az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 22. § (6) bekezdésére is – az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1004/2020. (IV. 30.) AB Tü. határozatot a következők szerint módosítja:

1. Az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1004/2020. (IV. 30.) AB Tü. határozat 2. melléklete helyébe a Melléklet lép.
2. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.
3. Az Alkotmánybíróság e határozatát a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 26. § (2) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Melléklet az 1007/2021. (XI. 10.) AB Tü. határozathoz

„2. melléklet az 1004/2020. (IV. 30.) AB Tü. határozathoz

Állománytábla

Szervezeti egység	Álláshelyek	Álláshelyek száma (fő)
Alkotmánybírói törzskarok	Az Alkotmánybíróság tagjai	15
	Törzskari jogászok	45
	Törzskari titkárságvezetők	15
Elnöki kabinet	Kabinetfőnök	1
	Elnöki kabinet jogászok	10
	Nemzetközi és protokollügyi munkatárs	1
	Belső ellenőr	0,5
	Integritási tanácsadó	0,5
	Kommunikációs vezető	1
Főtitkárság	Főtitkár	1
Főtitkársági titkárság	Főtitkársági titkárságvezető	1
Indítványelemzés	Indítványelemzők	7
Informatika	Informatikus	2

Kezelőiroda	Kezelőirodai munkatársak (irodavezető és helyettese)	2
Könyvtár	Könyvtárvezető	1
Gazdasági főosztály	Gazdasági főigazgató	1
A gazdasági főosztály titkársága	Gazdasági főosztályi titkárságvezető	1
Gazdálkodás és pénzügy	Pénzügyi és számviteli vezető	1
	Pénzügyi és számviteli ügyintéző	4
	Bérszámfejtési és társadalombiztosítási ügyintéző	1
	Gazdasági ügyintéző	1
Személy- és munkaügy	Személy- és munkaügyi vezető	1
Üzemeltetés	Üzemeltetési vezető	1
	Szakt munkás, egyéb fizikai alkalmazott	13
Gépkocsi-üzemeltetés	Garázsmeister	1
	Gépkocsivezetők	17
Összesen		145

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/3961/2021.
Közzétéve a Magyar Közlöny 2021. évi 203. számában.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg.
A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza.
Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen,
díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062-9273